

Radikalisering i Danmark

Radicalization in Denmark

Roskilde Universitet

Hus 22

Sam-bach

2. semester 25/05/16.

Gruppe 17

Emma Mia Bengtsson - 57775

Cagdas Halitoglu - 57178

Lava Merza Sand- 57236

Ida Steenberg-Sørensen - 57214

Christian Jacobsen - 58310

Selin Türker – 58269

Anslag: 154.532

Vejleder: Kristine Juul

Indhold

Teaser	3
Problemfelt	3
Problemformulering.....	5
Arbejdsspørgsmål.....	5
Metode.....	5
Metodens placering i projektrapporten	5
Projektdesign	6
Redegørelse	9
Definition af radikalisering	9
Redegørelse for den tidligere regerings antiradikaliseringssplan	9
Redegørelse for Alternativets tiltag imod radikalisering	10
Præsentation af dokumentaren Jihad: A Story of the Others	11
Teori.....	12
Honneths teori om anerkendelse.....	12
Kritisk refleksion.....	13
Olivier Roys teori om radikalisering.....	14
Kritisk refleksion.....	16
Social Movement Theory	16
Individuel og socio-psykologiske forklaringer.....	17
Master framing.....	18
Netværksforklaring.....	20
Opsummering af Social Movement Theory	21
Kritisk refleksion.....	22
Analyse	25
Analysestrategi til forståelse af radikaliseringsprocessen.....	25
Det semistrukturerede kvalitative forskningsinterview	25
Forberedelse og interviewguides.....	26
Evaluerings af interviewet	29
Selve analysestrategien	29
Forklaring på utilpashed ud fra Honneths anerkendelsesteori.....	30
Analyse af Olivier Roys syn på radikalisering.....	32
Processen til radikalisering i praksis: Social movement theory	35

Den individuelle og socio-psykologiske forklaring	35
Manglende forpligtelse.....	35
Uretfærdighed og kulturelt afsavn	36
Lederskikkelser I det radikale miljø.....	38
Framing af muslimer.....	40
Netværk som forklaring på den interviewedes indlemmelse i det radikale miljø.....	41
Delkonklusion af analyse af M samt dokumentar.....	43
Analysestrategi til forståelse af Alternativets tiltag og SR-regeringens satspuljer.....	44
Dokumentanalyse af Alternativets tiltag suppleret med interview af Josephine Fock....	45
Eastons model	46
Dokumentanalyse af den tidligere SR-regerings tiltag mod radikaliserings.....	47
Analyse af Alternativets antiradikaliseringssplan.....	48
Delkonklusion af Alternativets antiradikaliseringssplan.....	52
Analyse af den tidligere SR-regeringens tiltag til bekæmpelse af radikaliserings.....	53
Indsatsområde 1: Styrkelse af kommunerne.....	53
Indsatsområde 2: Styrket forebyggelse – eller ikke?	54
Indsatsområde 3: Styrkelse af civile aktører.....	55
Delkonklusion af SR-regeringens antiradikaliseringssplan.....	57
Diskussion.....	58
Den overordnede struktur bag planerne.....	58
Manglende forpligtelser skaber tilgængelighed	60
Samlingspunkt for had	61
Kulturelt afsavn	62
Rollemodeller for de unge.....	63
Konklusion	64
Perspektivering	65
Litteraturliste.....	67

Teaser

”Danmark, verdens lykkeligste land”.

Dette er et udsagn, vi hører om og om igen, og selv vores stikkontakter ligner et glad ansigt. Hvordan kan et land, som praler af velfærdssamfundet, samt velfungerende demokrati, gemme på radikaliserede grupper i krogene. En subkultur, som nærer et stærkt had ikke kun til Danmark, men til hele den vestlige verden.

Det har i lang tid været nemt for almindelige borgere at vende det blinde øje til problemet. Men problemet er efterhånden så omtalt i medierne, at det er blevet det nye samtaleemne ved middagsbordet hos den typiske dansker. Der er snak om at sende dem ’tilbage hvor de kommer fra’, at fængsle dem mm., men det er sjældent, at, at vi læser om de mennesker, som er en del af subkulturen. Disse, oftest unge mænd, er helt almindelige mennesker med en mor og en far, en uddannelse og de leder, som alle andre, blot efter et mål med deres liv. Det evige spørgsmål, som bliver stillet om og om igen er; hvad er meningen med livet? Visse mennesker mener, at det er at skabe en familie og bringe nyt liv i verden, andre mener det er at drage i hellig krig og kæmpe for sine medmennesker – er det så forfærdeligt som vi får det til at lyde? Disse personer er oftest ikke bevidst ude på at udøve vold og terror, men mener, at det de gør, er for en god sag.

Opgaven her vil prøve at vise hvordan disse unge mænd, ikke nødvendigvis er de monstre som de bliver udstillet som. Der vil prøves at komme på en forklaring på, hvorfor man bliver tiltrukket af lige præcis dét miljø og hvilke faktorer der spiller ind undervejs.

Hvad er der gået galt, hvor er dette had kommet fra og hvordan kan det forebygges?

Problemfelt

Unge i Danmark kan uddanne sig, få et arbejde, stifte en familie, og i det hele taget gå efter at skabe sig et meningsfuldt liv. Dette er dog nemmere sagt end gjort. Af forskellige årsager søger nogle unge mod det radikaliserede miljø og ender i fængsel eller krig. De spiller deres potentiale, både til at blive bidragene samfundsborgere, men også til at kunne få et liv, hvor det ikke er vrede og frustration, der bliver deres drivkraft.

I denne rapport undersøges det, hvorfor radikalisering opstår i Danmark. Dette vil

gøres ved hjælp af sociologen Axel Honneths teori om anerkendelse i værket *Kamp Om Anerkendelse*, Oliver Roys teori samt Thomas Olesens Social Movement Theory. Ifølge Honneth har mennesker brug for anerkendelse på flere forskellige områder. Her nævner han kærlighed, ret og solidaritet, som steder hvor et individ skal mærke anerkendelse. Det undersøges hermed om manglen på anerkendelse på disse punkter, kan skabe en fremmedgørelse. Ifølge Olivier Roy vil denne fremmedgørelse skabe et had til det selvsamme samfund. Social Movement Theory vil til sidst forklare, hvordan dette had kan omdannes til opsøgning i radikale miljøer. For at analysere dette vil der blive foretaget et interview med en person i Danmark, der tidligere har været inde omkring det radikaliserede miljø. Det undersøges i dette interview, hvordan teorierne samspiller med den interviewedes beretninger. Således vil det blive undersøgt hvorvidt sammenhængen af de tre teorier, kan føre til radikalisering. Opgaven inddrager dokumentaren *Jihad: A Story of the Others*, for at få flere perspektiver på radikaliseringsprocessen. Grunden til at vi har valgt denne dokumentar er, at journalisten har inddraget nogle interessante informanter, samtidig med at hun stiller nogle spørgsmål, som er relevante for vores undersøgelse. Der bliver under hele opgaven taget højde for, at dokumentaren er med engelske informanter, selvom vores opgave primært omhandler radikalisering i Danmark.

Siden 11. september 2001 har der været stort fokus på terrorisme og radikalisering i den vestlige verden. Den hidtidige løsning har umiddelbart ikke haft den målbare virkning, som man havde håbet på, eftersom den tidligere SR-regering har lanceret en ny radikaliseringsplan i 2015. Der vil i opgaven blive foretaget en dokumentanalyse af denne plan, samt inddragelse af David Eastons model, med henblik på at forstå de politiske processer. Alternativet har desuden offentliggjort fem tiltag, der skal bekæmpe radikalisering i Danmark. Disse fem tiltag vil blive analyseret gennem dokumentanalyse. Derudover er der blevet foretaget et interview af Finans-, Grundlovs-, Integrations-, Rets- samt Udlændingeordfører Josephine Fock der har til mål at uddybe tiltagene. Det vil i opgaven blive diskuteret, ud fra den indsamlede empiri samt teori, hvilken radikaliseringsplan, der bedst vil kunne løse problemet.

Det der er enormt spændende og udfordrende ved dette problem, er hvorfor nogle bliver tiltrukket af de radikaliserede miljøer. De radikaliserede miljøer er minoriteter, og det er langt størstedelen der fravælger dem. Alligevel er der nogle, der søger de

ekstreme holdninger og den voldsudøvelse, som radikaliseringsprocessen i sidste ende kan munde ud i.

Vores interessefelt eksisterer som en undren over, hvordan radikaliseringsprocessen kan forekomme i så velstillet et land som Danmark. Der burde være andre og bedre muligheder til stede for de individer der ender som radikaliserede. Desuden er det interessant at undersøge, hvilke forslag der er lanceret til bekæmpelse af radikaliseringsprocessen. Er politikerne på rette vej med tiltagene som foreslås, eller er der stadig brug for mere viden på området, hvis man for alvor skal have stoppet radikaliseringsprocessen?

Problemformulering

Hvordan kan radikaliseringsprocessen forklares, og hvilke af de to løsningsforslag udarbejdet af hhv. den tidligere SR-regering og Alternativet vil kunne fungere bedst ift. forebyggelse og bekæmpelse af radikaliseringsprocessen?

Arbejdsspørgsmål

- Hvordan kan de valgte teorier og empiri bidrage til at forklare radikaliseringsprocessen?
- Hvilke effekter kan de præsenterede politiske tiltag have for forebyggelse og bekæmpelse af radikaliseringsprocessen?

Metode

Metodens placering i projektrapporten

Dette afsnit er projektrapportens metodeafsnit, som dog ikke indeholder al den benyttede metode. Nedenfor ses afsnittet Projektdesign. Her forklares opbygningen af projektet. Ved at læse dette afsnit får man en forståelse for, hvad de forskellige elementer i projektet skal bruges til, og hvordan de i sidste ende hænger sammen. Resten af metoden er placeret i opgaven, der hvor den anvendes, og dermed også hvor det er blevet vurderet, at det giver bedst mening. Der anvendes semistruktureret kvalitativt forskningsinterview, interview af politikerne Josephine Fock og dokumentanalyse. Derudover inddrages Eastons model, til at undersøge den politiske

proces i forhold til SR-regerings antiradikaliseringssplan. Præsentationen, anvendelsen og begrundelsen for valget af disse metoder, er dog skrevet ind i Analyseafsnittet.

Dette valg er blevet foretaget af forskellige årsager. Først og fremmest er det lettere at forstå de spørgsmål der stilles i interviewet og deres baggrund, når man har læst teori-afsnittet. Dernæst indeholder metodevalgene også et valg af analysestrategi. Det er blevet vurderet at analysestrategien og metodeovervejelserne er mest naturlige at have, som en introduktion til selve analysen. Hermed forekommer det klart hvordan og hvorfor analysen foretages således.

Derudover har vi samtidig valgt at afgrænse opgaven, da emnet radikalisering kan indeholde flere forskellige vinkler. Opgaven har bl.a. valgt kun at fokusere på unge radikaliserede i Danmark. Der bliver brugt empiri samt teori som ikke forholder sig udelukkende til Danmark, da dette ikke var muligt. Dog er det en faktor, der bliver taget højde for under hele opgaven.

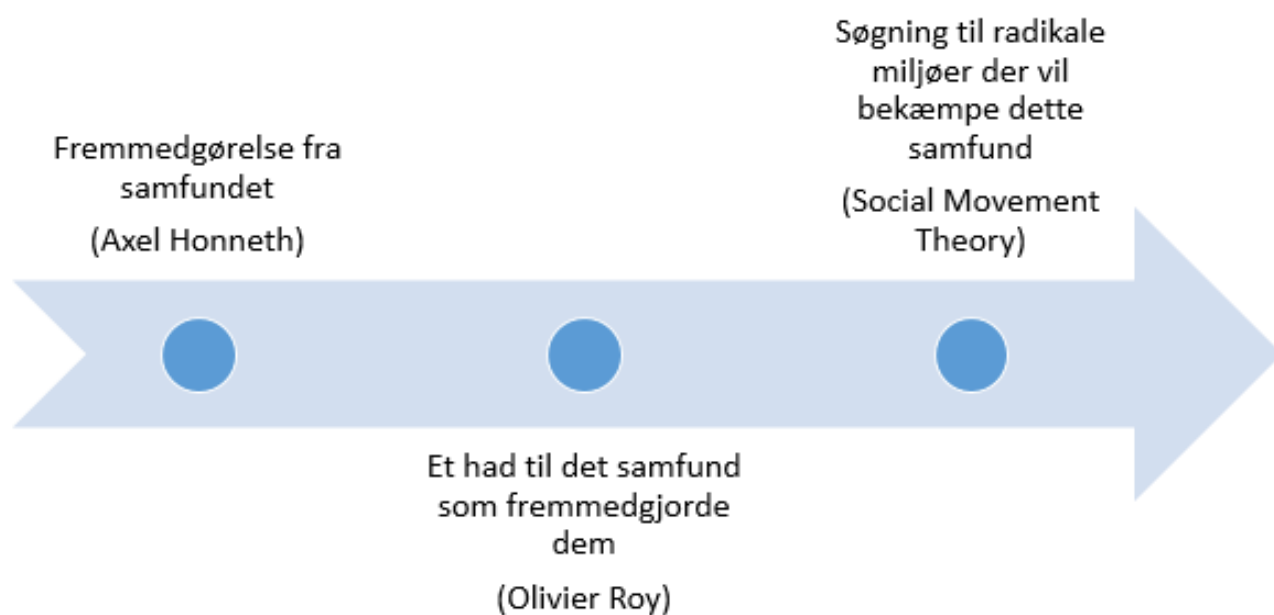
Opgaven har valgt ikke at fokusere på forskellen mellem mænd og kvinder, der bliver radikaliserede, da det ville være en hel anden opgave i sig selv. Dette projekt har til opgave at finde en mulig forklaring på hvorfor unge i Danmark bliver radikaliseret, uanset køn.

En anden vinkel som projektet har valgt fra, er mediernes indflydelse på radikalisering. Dette ville indeholde en diskursanalyse samt en analyse af hvilken rolle medierne spiller i forhold til at unge vælger disse drastiske retninger. Dette er igen fordi at det ville være en hel anden opgave, hvor vi ikke ville kunne gå i dybden med selve radikaliseringsprocessen, som er det der tiltrak gruppen til at starte med.

Projekt-design

Der vil i dette afsnit blive beskrevet hvordan selve projektet er designet. Projektet struktureres som udgangspunkt på baggrund af de taksonomiske niveauer. Først er der redegjort for begrebet radikalisering, den tidligere SR-regerings antiradikaliseringssplan samt Alternativets tiltag for bekæmpelse af radikalisering. Det er vigtigt at kunne forstå, hvad der menes med begrebet radikalisering, da dette går igen mange gange i opgaven. De politiske tiltag skal bruges til diskussion, hvor der ud fra vores forståelse af radikaliseringsprocessen, vil diskuteres hvilken effekt de givne forslag vil have. I det redegørende afsnit vil der også forekomme en præsentation af dokumentaren *Jihad: A Story of the Others*, da denne er en vigtig del af den benyttede

litteratur, og dermed vigtig at have en forståelse for. Derudover vil der blive redegjort for flere forskellige teorier, og dermed skabes en teoretisk forståelsesramme for radikaliseringsprocessen. Efter hvert teori-afsnit vil der følge en kritisk refleksion, hvor gruppens forbehold i forhold til brugen af den givne teori beskrives. Dette gøres for at give en bedre beskrivelse af hvordan teorien kan benyttes.

Ovenfor ses en grov illustration for, hvordan radikaliseringsprocessen forklares i dette projekt. Analysen vil, ud fra vedlagt interview (Bilag 1), prøve at skabe en forståelse for processen bag radikalisering. Dette vil gøres ved hjælp af at sammenkoble tre teorier; henholdsvis Axel Honneths anerkendelsesteori, Olivier Roys teori og Thomas Olesens 'Social Movement Theory'. Disse tre teorier vil blive anvendt i analysen i et interview med en person, der tidligere har været en del af det radikaliserede miljø i Danmark. Dette er gjort for at få en grundlæggende forståelse for netop vedkommendes proces.

Først inddrages Honneths anerkendelsesteori som forståelse for, hvorfor individer bliver fremmedgjort af det omkringliggende samfund. Denne teori skal bruges som forståelsesgrundlag for, at der eksisterer individer i samfundet, som mangler en anerkendelse fra enten samfund eller familie. Dette kan skabe en mangel på identitet og fremmedgørelse. Dog er det vigtigt at påpege, at blot fordi der findes subjekter i samfundet, som ikke har fået den tilstrækkelige kærlighed fra forældrene eller

mangler anerkendelse fra samfundet, at dette ikke nødvendigvis skaber radikalisering alene. Mangel på anerkendelse kan dog udvikle et gedigent had til det omkringliggende samfund for individer. For at underbygge dette vil der blive inddraget en teori af Olivier Roy, der forklarer, hvorfor manglen på anerkendelse kan omdanne sig til et had til det samfund som de bor i. Ved hjælp af Roy vil der gives bud på hvorfor unge mennesker føler sig tiltrukket af det radikaliserede miljø, samt hvordan unges mangel på identitet og anerkendelse kan udvikle sig til et had til Vesten, som til sidst ender i radikalisering. Til sidst, ved hjælp af Social Movement Theory, vil det blive forklaret, hvordan dette had kan udvikle sig til involvering i radikale miljøer, der har til formål, at destabilisere samfundet. Dette kan skabe en forståelse for, hvordan disse individer bliver tiltrukket af de radikale miljøer. Endnu en gang er det vigtigt at påpege, at teorien ikke viser en kausal sammenhæng, men derimod opstiller forskellige scenarier for, hvorfor individer bliver tiltrukket. Konkret vil analysen indeholde en forklaring af interviewpersonens rekruttering til det radikale miljø. Her forklares det, hvordan manglende forpligtelser, mangel på rettigheder, kulturelt afsavn og håbet om et nyt fællesskab, kan forklare individets tiltrækning til miljøet. Herefter forklares det, hvordan en global master framing gør netop det radikale miljø attraktivt for det interviewede individ. Dette efterfølges af en forklaring af, hvordan formelle og uformelle netværk spillede ind for individets radikaliseringsproces.

Disse tre teorier vil sammenkobles i en analyse af et semistruktureret kvalitativt forskningsinterview og søge at forklare radikaliseringsprocessen for netop denne persons beretninger. Derudover vil teorierne også blive brugt til at forstå, processen af de tidligere radikaliserede mænd der optræder i dokumentaren *Jihad: A Story of the Others*.

Ydermere vil der blive foretaget en analyse af den tidligere regerings antiradikaliseringssplan samt Alternativets fem tiltag til bekæmpelse af radikalisering. Den tidligere regerings antiradikaliseringssplan vil blive analyseret ved hjælp af dokumentanalyse og Eastons model. Eastons model har til formål at forklare den politiske proces bag antiradikaliseringssplanen. Dokumentanalysen skal benyttes til at forklare hvorfor planen indeholder de elementer som den gør. Alternativets tiltag vil blive analyseret delvist ved hjælp af dokumentanalyse og interview. Da der ikke er særligt megen fylde på Alternativets dokument, er dette blevet suppleret med et interview, Josephine Fock. Dette skal benyttes til at analysere Alternativets tiltag mod

radikalisering.

Der vil desuden, ved hjælp af de redegjorte teorier og analysedelen blive udledt en diskussion af, hvilke konsekvenser de to tiltag kan have for radikaliseringsprocessen. Til sidst vil der konkluderes, på baggrund af rapportens diskussion, hvilken eller hvilke elementer der vil have den bedste forebyggelse og bekæmpelse af radikalisering.

Redegørelse

Definition af radikalisering

Der findes utallige former for definitioner af begrebet radikalisering. Tidligere forskning opfattede radikalisering, som individer eller grupper der gradvist påtager synspunkter og ideologier, der fører til accept eller brug af vold (Certa & Trygfonden, 2016:15). Radikalisering skal forstås som en individuel og kompleks proces hen mod ekstremistiske holdninger eller handlinger. I denne definition henfører det til en person, der i stigende grad anvender voldelige og antidemokratiske midler for at påvirke samfundet. Når man kigger på dansk forskning inden for området, er der forskellige baggrundsfaktorer, der træder frem bl.a. køn og alder. Her ser man på, om den oplevede marginalisering samt udlægninger af religionens rolle, har medført radikalisering (Certa & Trygfonden, 2016:16). I denne forbindelse ses det, at det ofte er unge mænd, der havner i det radikaliserede miljø. Dette kan hænge sammen med, at særligt unge kan være lette at påvirke og er i tvivl om deres ståsted samt identitet. Ifølge Certa og Trygfondens definition af radikalisering kan det ses som en form for ungdomskultur/grupper, hvor medlemskaber viser tegn på, at man er i opposition til det allerede etablerede samfund (Certa & Trygfonden, 2016:17).

Redegørelse for den tidligere regerings antiradikaliseringsplan

Den tidligere SR-regering, SF og samtlige borgerlige partier indgik en aftale om en radikaliseringsplan bestående af forskellige tiltag (Brix & Redder, 2015). Der blev i 2014 afsat en økonomisk ramme på 60,9 mio. kr. til at styrke forebyggelse af ekstremisme og radikalisering. Der blev samtidig aftalt, at den nærmere udmøntelse skulle ske mellem satspuljepartierne, Justitsministeren og Socialministeren (Bilag 4:1).

De forskellige indsatsområder er delt op i tre områder efterfulgt af initiativer, som følgende består af delinitiativer. Det første indsatsområde har været, at få styrket den kommunale indsats ved initiativer som strategisk kommunalt samarbejde og opkvalificering af kommunale fagfolk. Dette har bestået af rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner/kommunenetværk, opkvalificering af fagpersoner, undervisningsmodul på Professionshøjskoler og øget forskningsindsats (Bilag 4:1). Et andet initiativ fra indsatsområde 1 er at man har styrket kommunale handlemuligheder for personer over 18 år, hvilket også har medført en ændring i Serviceloven. Indsatsområde 2 indebærer værktøjer til at forebygge radikalisering, hvilket man har gjort ved etablering og uddannelse af landsdækkende specialiseret mentorkorps samt lavet gruppebaseret ung-til-ung-dialog. Dette er gjort for at forebygge radikalisering tidligt i forløbet. Et andet initiativ man har taget på dette indsatsområde, er at forebygge online-radikalisering ved at få styrket monitorering af ekstremisters færden og propaganda på nettet. Derudover er der udviklet en undervisningspakke om propagandateknikker og kildekritik. Et tredje initiativ er en forebyggelse af udrejsende til væbnede konflikter i udlandet via et nationalt udrykningsteam. Det sidste initiativ inde for indsatsområde 2 har været at styrke exitindsatsen ved en forebyggelse af radikalisering og ekstremisme i kriminalforsorgen samt styrkelser af PET's og kriminalforsogens exitindsatser (Bilag 4:1).

Indsatsområde 3 omhandler mobilisering af civilsamfund og lokalmiljøer. Her har initiativet været, at man har valgt at gå ind og støtte myndighedernes strategiske samarbejde med lokale ressourcepersoner, kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger, nationale hotlines, familieorienteret forældrecoaching og pårørende-netværk (Bilag 4:2).

Redegørelse for Alternativets tiltag imod radikalisering

Alternativet har i 2016 udarbejdet en plan bestående af fem tiltag mod radikalisering i Danmark. Formand Uffe Elbæk har på sin facebookside slået et billede op, der viser Alternativets fem principper og fem tiltag i kampen mod radikalisering (Bilag 3). Det første tiltag indebærer flere midler til forebyggende socialt arbejde på gadeplan samt støtte til muslimske organisationer i deres sociale og forebyggende indsats herunder moderate imamer (Bilag 2:1).

Det andet tiltag omhandler at adskille overvågning og kontrol fra sociale indsatser. Hvis der er behov for at opgradere konventionel efterretning, bør det være muligt, men det skal også være muligt at skabe tillid og dialog i det sociale arbejde (Bilag 2:2).

Det tredje tiltag består af flere målrettede indsatser i fængslerne, herunder isolationsfængsling, øget overvågning af terrordømte samt større vægtning på flere sociale indsatser i fængslerne (Bilag 2:2).

Det fjerde tiltag indebærer afprøvning af nye eksperimenterende samt forebyggende indsatser f.eks. ved at få inspiration fra et land som Italien med øget inddragelse og adgang til kulturlivet (Bilag 2:3).

Det femte tiltag tager til sidst afsæt i aldrig mere at skulle gå i krig uden et klart folkeretligt grundlag. Her burde der i stedet for føres en langt mindre offensiv og militant udenrigspolitik. Der burde i højere grad sættes fokus på diplomati, udvikling og humanitært arbejde (Bilag 2:4).

Præsentation af dokumentaren Jihad: A Story of the Others

Dokumentaren *Jihad: A Story of the Others*, er udarbejdet af Deeyah Khan, og er produceret i Storbritannien. Den omhandler centrale elementer i, hvorfor unge vestlige muslimer vælger at søge mod det radikale miljø. Hun inddrager derfor en af Storbritanniens tidligere centrale frontfigurer for radikalisering i det britiske miljø, Abu Muntasir, samt nogle af de subjekter hans prædiken har ramt og påvirket. Udover Abu Muntasir interviewer Deeyah Khan fem forskellige personer. Dokumentaren er inddraget i projektet til brug af citater, som supplerende empiri til det foretagne interview. Hvis der kun blev anvendt et interview som empiri omkring radikaliseringsprocessen, ville problemet kun være belyst af et perspektiv. Derfor benyttes citater fra dokumentaren, som understøttelse i analysen. Dokumentaren er produceret i England, og dette projekt undersøger radikalisering i Danmark. Den er alligevel inddraget, fordi dette projekt primært behandler radikaliseringsprocessen sociologisk. Hermed kan dokumentaren benyttes, fordi den mentale proces hos individerne, godt kan siges at være den samme i Danmark og England. Der kan argumenteres for, at samfundet er anderledes i England herunder racismen. Dette er dog en anden undersøgelse, og dermed uddybes denne diskussion ikke yderligere i projektet. Af samme grund er dokumentaren også benyttet som supplerende materiale,

og ikke primær empiri. Opgaven benytter dokumentaren alligevel, grundet at radikalisering ses som et tabubelagt emne, og det har derfor været en stor udfordring at indsamle empiri.

Teori

Honneths teori om anerkendelse

Axel Honneth er en del af Frankfurterskolens tredje generation af kritisk teori, og er efterfølger af bl.a. Adorno, Horkheimer og Habermas. Honneth blev i 2001 direktør for *Institut Für Sozialforschung* i Frankfurt efter Habermas (Andersen, 2013:408).

Honneths begreb om anerkendelse er i denne teori et kernebegreb, der har til formål at skabe grundlaget for en normativ samfundsteori (Andersen, 2013:409f). Honneth har bl.a. udgivet bogen *Kamp om anerkendelse*, som indeholder teorien om anerkendelse og den vil blive redegjort for i dette afsnit.

Honneths teori om anerkendelse tager udgangspunkt i, at individer kun kan blive en integreret del af samfundet gennem anerkendelse af andre samt gensidig anerkendelse. Med udgangspunkt i dette, har Honneth opstillet tre forskellige anerkendelsessfære: a) privatsfæren, b) den retslige sfære og c) den solidariske sfære (Honneth, 2006:11). Privatsfæren omhandler hovedsageligt det forhold subjektet har til sin familie og venner. Herunder er kærlighed det vigtigste element. Dette er grundet, at kærlighed er en forudsætning for, at mennesket kan indgå i intersubjektive forhold (Honneth, 2006:11). Individets anerkendelsesbehov dækkes gennem eksistensen af de relationer, der er opbygget til andre eksempelvis forholdet mellem mor, far og barn samt forholdet mellem venner. Disse kærlighedsforhold gør, at subjektet kan opbygge fortrolighed med andre mennesker, samt blive anerkendt igennem modtagede og accepterede værdier (Honneth, 2006:11). Den retslige sfære bygger på de universelle rettigheder, som gælder for alle subjekter i et samfund. Her handler det for subjektet om at opnå denne anerkendelse igennem lovsikrede rettigheder, samt lige adgang til velfærdsstatens goder. At besidde disse rettigheder, giver selvrespekt og en moralsk selvbevidsthed, hvilket gør, at subjektet er i stand til at fungere i offentligheden og blandt andre mennesker (Honneth, 2006:12). Den solidariske sfære er kendetegnet ved individets relation til grupper, fællesskab og samfund, hvor individets deltagelse bliver anerkendt (Honneth, 2006:12). Dette

betyder, at subjektet indgår i gruppen eller samfundets solidaritet, og samtidig bidrager positivt til disse fællesskaber. Her opnås anerkendelsen igennem subjektets positive bidrag til samfundet, hvilket vil give en følelse af værdsættelse. Denne værdsættelse kan eksempelvis komme på baggrund af subjektets præstationer og handlinger som det har udført. Dette betyder, at subjektet vil værdsætte sig selv, som en del af et solidarisk fællesskab (Honneth, 2006:12). Disse tre anerkendelsesformer er ifølge Honneth en forudsætning for et fuldt integreret samfund. Samtidigt er de tre anerkendelsesformer en forudsætning for hinanden, og dermed kan de ikke adskilles (Honneth, 2006:13). Hvis disse tre anerkendelsessfære ikke overholdes, vil subjektet føle sig krænket. Dette betyder, at individet vil miste det positive forhold til sig selv, og dermed vil dets udvikling gå i stå (Honneth, 2006:13). De tre anerkendelsessfære har dermed forskellige former for moralsk krænkelse. I privatsfæren er det eksempelvis mishandling, voldtægt samt tortur, der vil krænke subjektet, og forskyldte subjektets mangel på integritet og selvtillid (Honneth, 2006:13). I den retslige sfære, vil subjektet føle sig krænket, hvis dets rettigheder samt moralske ansvarlighed bliver ignoreret. Dette kan eksempelvis forekomme igennem diskrimination samt udelukkelse af en hel gruppe. Denne form for krænkelse, vil fjerne følelsen af gruppens selvværdsættelse, og vil efterlade dem med en følelse af ikke at være betydningsfuld for samfundet (Honneth, 2006:13). I den solidariske sfære ses der forskellige former for grupper og fællesskaber. Disse grupper kommer af en manglende anerkendelse fra samfundets accepterede grupper, som en slags subkultur, som for eksempel rockere. Disse grupper besidder ofte en form for ekstremistisk eller nationalistisk adfærd, og kan i nogle tilfælde betragtes som en trussel mod den demokratiske kultur (Honneth, 2006:17). Dette er en form for modstandskultur til samfundets normer og er dermed en alternativ måde, hvorpå disse subjekter opnår anerkendelse udenfor samfundets accepterede grupper og fællesskaber.

Kritisk refleksion

Axel Honneths anerkendelsesteori findes ikke relevant at kritisere for indholdet, men i højere grad i den sammenhæng for valget af at inddrage den i netop dette projekt. Anerkendelsesteorien er ikke tilpasset til radikalisering specifikt, som de andre anvendte teorier i dette projekt er. Derimod er der foretaget et valg om at inddrage anerkendelsesteorien, da det vurderes, at denne kan fortælle noget relevant om

processen til radikalisering. Dermed skal det påpeges at anerkendelsesteorien i dette projekt, udelukkende benyttes som en forklaring på, hvorfor individer føler sig utilpasse og udenfor et bestemt samfund. Manglende anerkendelse kan hermed ikke forklare radikaliseringsprocessen alene, men til gengæld bidrage som et led i forklaringen af processen.

Anerkendelsesteorien benyttes i mange sammenhænge, og kan dermed også virke meget uspecificeret. Den centrerer sig, som tidligere nævnt, dog mod at forklare subkulturens opståen, og dette er en relevant grund til at inddrage teorien i et projekt om radikalisering. Radikale miljøer er en form for subkultur, der lever i opposition til det eksisterende samfund og de etablerede normer. Dermed vurderes det, at anerkendelsesteorien er relevant, i forhold til at forklare, hvorfor nogle søger væk fra det etablerede samfund, i dette tilfælde de vestlige samfunds normer og værdier. Igen skal det siges, at manglende anerkendelse ikke er en valid forklaring på, hvorfor nogle vælger det radikaliserede miljø og voldelig ekstremisme. Der findes masser af eksempler på personer, der har klaret sig godt, selvom de har oplevet en krænkelse af en eller flere anerkendelsessfærer. Der vil dog søges forklaring på, hvordan manglende anerkendelse kan være det, der starter denne proces.

Olivier Roys teori om radikalisering

Olivier Roy er en fransk professor, som blandt andet har beskæftiget sig med radikalisering samt dens udbredelse i Vesten. Roy mener, at det er psykologiske faktorer der spiller ind, modsat sociologiske samt økonomiske dimensioner. Roy mener ikke at fattigdom, racisme, fejlet integration osv. er en specifik nok grund til at forklare, hvorfor unge bliver radikaliserede. Samtidig fastslår han, at radikalisering er en ungdomsbevægelse (Roy, 2007:55). Roy nævner i et foredrag om radikalisering fra 2015, at det ikke ser ud til, at der er nogle specifikke mønstre for, hvorfor unge bliver radikaliserede. Han udtaler således:

“There are no psychiatric specific patterns for radicals. Some come from dysfunctional families, some from “normal” families. Some second generation radicalized Muslims have a family (and often a recent one), with young

children (Mostefai/ Paris attacks). To have a newly born baby is never an obstacle to go for suicide bombing” (Roy, 2015:5).

Derudover mener han ikke at religion spiller den afgørende rolle, dog er det stadig væsentligt for processen. En måde hvorpå han prøver at forklare, hvorfor religionen ikke spiller en afgørende rolle, er ved at eksemplificere, at det sagtens kan være ikke-muslimer, som vælger at konvertere og derefter tilslutte sig det radikaliserede miljø. Derudover nævner Roy at dette er en form for ungdomsrevolution, som kunne have været udtrykt ved andre former, som f.eks. stoffer, bander, eller andre kriminaliteter. Dette er, ifølge Roy, grunden til at der bliver rekrutteret lige så mange unge til det radikaliserede miljø i fængsler, som i moskeer (Roy, 2007:56). Det som Roy prøver at forklare ved dette, er at det radikaliserede miljø er en konsekvens af den vestlige verden, der har været en skuffelse for både unge muslimer og ikke-muslimer. En vigtig distinktion som Roy laver, er religiøs radikaliserings samt jihadistisk radikaliserings. Jihadistisk radikaliserings er unge som bliver “re-islamiseret” og tilpasser sig den salafistiske version af Islam. Disse jihadistiske radikaliserede er ligeglade med Islam. De forstår ikke Islam som religiøse mennesker gør. Salafisme har specifikke ting, man må, samt ting man ikke må. Unge som tilpasser sig denne form for Islam er ikke den samme “slags” muslimer som deres forældre. De går ikke op i fromhed eller at forstå Islam som religiøse mennesker. De bruger Jihad til at føle sig som bedre muslimer end deres forældre, men ifølge Roy handler det ikke om religion for de jihadistiske radikaliserede (Roy, 2015: 11f).

Hvis man tager fat i unge med anden etnisk baggrund, som bor i den vestlige del af verden så mener Roy at de har svært ved at finde deres identitet og plads i verden (Roy, 2015: 3f). Man lever som en lus i klemme mellem to kulturer, hvilket gør linjerne slørede i forhold til hvem man er. Dette er noget Jihad hjælper med. Det giver unge en form for tilhørssted og fællesskab, og derudover føler de, at de får en mening med deres liv. Unge er tit forvirrede mht. hvad deres mål i livet er, men radikaliseringsen giver dem ét bestemt mål at fokusere på – at udbrede Jihad. Dette gælder dog ikke kun unge med anden etnisk baggrund, da vi ser mange som vælger at konvertere og derefter tilslutte sig disse grupper.

Det punkt alle radikaliserede er enige om er deres had til den vestlige verden, hvilket er det, der samler dem (Roy, 2015:5). Roy beskriver radikaliserede unge som:

"They are a lost generation, unmoored from traditional societies and cultures, frustrated by a Western society that does not meet their expectations" (Roy, 2007:55).

Roy mener altså, at globaliseringen er grunden til, at unge mennesker ikke kan relatere sig til det samfund de lever i og derfor vælger at tage drastiske drejninger i deres liv, for at få en form for fællesskab.

Det er vigtigt at forstå, hvilken rolle religionen spiller, ifølge Roy. Som nævnt tidligere mener teoretikeren ikke, at det er den afgørende faktor. Grunden til dette er at det ikke er pga. religion man søger ind i dette miljø, men grundet det fællesskab som miljøet tilbyder. Islam er samlepunktet, men grunden til radikaliserings er ikke udelukkende Islam.

Roy mener, at en løsning på problemet kunne være at europæiske lande samt USA gjorde mere plads til Islam som en vestlig religion. Jo mere et land anerkender pluralisme, jo bedre vil muslimer bl.a. kunne identificere sig med den vestlige kultur, og muligvis ikke opbygge dette had, som nogle har på nuværende tidspunkt (Roy, 2007:59f).

Kritisk refleksion

Olivier Roys teori omkring radikaliserings er opbygget med henblik på unge franskmænd og ikke danskere, som dette projekt fokuserer på.

Projektet prøver at indskrænke radikaliserings til unge i Danmark, derfor er der andre faktorer der kan spille ind. Opgaven har ikke brugt nogen teorier som specifikt omhandler radikaliserede unge i Danmark, men derimod i hele Europa. Det er muligt at bruge Roys teori til at forklare interviewpersonens udtalelser, men samtidig skal det have in mente, at teorien er udarbejdet i forhold til unge franskmænd. Her kan der dog argumenteres for, at Frankrig samt Danmarks unge ikke er så vidt forskellige, som hvis teorien var opbygget til f.eks. unge i Irak. Derfor er der blevet inddraget Roys teori, da den passer utrolig godt på interviewpersonens beretninger.

Social Movement Theory

Social Movement Theory er en række forklaringer på hvilke faktorer, der kan spille ind i et individs radikaliseringsproces. Teorien er udarbejdet af Thomas Olesen fra Center for Forskning i Islamisme og Radikaliseringsprocesser (CIR). I sin forklaring

af teorien har Olesen benyttet forskningsresultater fra flere forskellige forskere fra forskellige dele af verden (Olesen, 2009:10). Nedenstående er hermed en redegørelse for Olesens forklaring af radikaliseringsprocessens elementer.

Individuel og socio-psykologiske forklaringer

Der findes fire underkategorier inden for denne kategori, som kan forklare, at radikaliseringen kan finde sted. Alle kriterierne skal ikke nødvendigvis være opfyldt, men dette kan godt forekomme. Disse er forskellige socio-psykologiske forklaringer på et individs tilgængelighed og tilbøjelighed i forhold til at blive radikaliseret.

Den første forklaring fokuserer på, at nogle grupper er mere tilgængelige for radikalisering end andre. Det forudsættes her, at det tager tid og personligt engagement, hvis man skal blive radikaliseret. Der er hermed mindre chance for at blive radikaliseret for individer med personlige forpligtelse som fuldtidsarbejde og ægteskab eller andre forpligtende familiære forhold (Olesen, 2009:10f).

Det er hermed primært unge der radikaliseres, da de oftere er fri for disse forpligtelser.

Tidligere undersøgelser viser også radikaliserede grupper hhv. har en gennemsnitsalder på 25.69 og 27.3 år på de undersøgte radikaliserede (Olesen, 2009: 12).

Den anden forklaring peger mod at det radikaliserede individ, har været udsat for en form for systematisk eller politisk uretfærdighed i individets egen optik. En brutal styreform i den givne stat kan være et eksempel på dette, men det kan også være følelsen af at have ringere rettigheder end andre i samfundet eller blot fornemmelsen af, at systemet modarbejder en (Olesen, 2009:11).

Den tredje forklaring tager udgangspunkt i, at det radikaliserede individ skal lide en form for kulturelt afsavn. Der kan være mange grunde til disse afsavn, men to ses som de mest anerkendte i denne sammenhæng. Begge skyldes de vestlige samfunds stigende kompleksitet. Først og fremmest kan det forklares ved at en gruppe fratages eller oplever ringere rettigheder end andre grupper. For det andet kan der være et kulturelt pres på visse minoritetsgrupper i de vestlige samfund. Det at den offentlige/generelle kultur er anderledes, kan her føles som et direkte angreb på minoritetskulturen (Olesen, 2009:11). Denne forklaring ses oftest hos individer der er efterkommere til immigranter fra et ikke-vestligt land til et vestligt land. Disse føler

sig ofte fanget mellem to verdener, hvor de ikke kan identificere sig helt med forældrenes religiøse og kulturelle baggrund, men heller ikke med de vestlige normer. Denne situation skaber det kulturelle afsavn, og gør individet åbent for nye samfundssyn (Olesen, 2009:13).

Den fjerde forklaring omhandler en identitetsforandringsproces. Denne proces sker når individet begynder at omgås de radikale miljøer. Disse er ofte isoleret, og kan opleve at blive overvåget eller direkte forfulgt af de offentlige myndigheder. Denne isolering og mistænkeliggørelse medfører en række dynamikker, som er en del af en identitetsforandringsproces, som hermed muliggør radikaliseringen. Det der sker i identitetsforandringprocessen er, at individet bliver åbent og modtagelig for nye værdier og måder at se verden på. Tilhørsforholdet til gruppens egne overbevisninger vokser, og bliver et tegn på det gode og sande. Andre overbevisninger bliver gjort fjendtlige, og i de tilfælde der fører til vold, bliver individerne der indtager andre holdninger dehumaniseret. Brugen af vold legitimeres mere og mere fra individets eget synspunkt (Olesen, 2009:11).

forandringprocessen i forhold til identitet sker i isolation fra andre holdninger. Ved ikke at blive udsat for andre overbevisninger, styrker gruppens medlemmer hinanden i, at deres overbevisninger er de rigtige, mens det resterende samfunds er forkerte. Det er hermed en gruppedynamisk forklaring (Olesen, 2009:11).

Den radikale gruppe er her især stærk overfor dem, som har lavt selvværd eller mistet kontakten med familien. Denne gruppe accepterer individet som de er, bare de deler gruppens holdninger. Denne ubetingede accept får individet til at føle sig som en del af en gruppe, der hermed tager pladsen fra den manglende familie (Olesen, 2009:13).

Master framing

Denne forklaring beskæftiger sig først og fremmest med hvordan radikale grupper, kan påvirke individer til at tilslutte sig dem, ved hjælp af begrebet master framing. Master framing går ud på at især ledere af aktivistiske grupper, benytter bestemte symboler og sprog til at gøre gruppen attraktiv for nye individer gennem medier og kommunikation (Olesen, 2009:25). Et eksempel på dette er Martin Luther Kings kamp for afroamerikanernes rettigheder. Kings succes var således en følge af, at han formåede at linke afroamerikanernes manglende rettigheder sammen med gældende amerikanske værdier som kristendom og demokrati. Han fik skabt en master framing,

hvor det at nægte afroamerikanerne rettigheder, var det samme som at afvise de fælles demokratiske og kristne værdier, som amerikanerne havde. Master framing går hermed ud på at koble egne værdier med værdier, der er genkendelige for modtagerne (Olesen, 2009:25).

Et nutidigt eksempel på master framing er, at de vestlige og muslimske værdier er i konflikt med hinanden. Ved at koble aggressioner over for muslimske samfund rundt omkring i verden med den master framing, at muslimske og vestlige samfund ikke kan eksistere sammen, har man her skabt et rekrutteringsværktøj (Olesen, 2009:25).

Et meget centralt element i framing af et radikalt budskab, er symboler. Her er ikke tale om videoer, taler, billeder eller tekster, selvom disse også kan spille en rolle. Her er i højere grad tale om symboler, som kan gå på tværs af kultur og sprog, og dermed være nemmere kommunikationsmidler på globalt niveau. Når emnet er radikalisering, er der især to symboler, som er vigtigere end andre. 1) terrorangreb er et symbol i sig selv. Udvalget af sted og mål har kæmpe symbolværdi. 2) steder hvor der er sket bestemte ting, kan være symboler. Hvis radikal islamisme er eksemplet, så er Afghanistan, Irak og Guantanamo eksempler på symboler. Alle disse er steder hvor det kan frames, at muslimer er blevet uretfærdigt behandlet. Disse begivenheder kan også kaldes moral shocks, som er begivenheder af en karakter, der gør social mobilisering muligt (Olesen, 2009:25f).

En sidste vigtig faktor der skal nævnes angående master framing, er global information space. Det globale element der gør nyhedsstrømme tilgængelige overalt i verden, er vigtigt for spredningen af radikale symboler og framing af bestemte sager. Det skal her siges, at forskningen ikke peger direkte på at de medie- og kommunikationsmæssige faktorer øger rekrutteringen til radikale miljøer (Olesen, 2009:26). Dette skaber dog mere information om de radikaliserede miljøer, og en større tilgængelighed for at rekruttere eller inspirere personer til at tilslutte sig de ekstreme grupper. På grund af global information space er det muligt at nærme sig de radikale miljøer. Medierne i det moderne demokrati kan let vise et ekstremt billede af terrorhandlinger, hvilket de gør ved at vise meget usympatiske billeder af terroristerne og deres handlinger. Medierne tjener dermed som et filter, der tolker de mange begivenheder der sker i verden. På den måde skaber internettet en mulighed for, at det radikaliserede miljø kan spredes på et globalt plan, idet at billeder kan cirkulere mere eller mindre frit og de radikaliseret individer kan udveksler idéer (Olesen, 2009:26).

Man kan dog argumentere for, at den globale tilgængelighed, gør at de radikale budskaber og symboler bliver kendte. Det at der er kendskab til disse gør muligvis, at individer der er under påvirkningen af eksempelvis socio-psykologiske faktorer for radikalisering mere sandsynligt kigger den vej som radikaliseringen tilbyder.

I skabelsen af master framing er ummah centralt. Den universelle idé om ummah er defineret som religiøst-kulturelle samfund i den muslimske verden, som overskrider alle nationale grænser og sociokulturelle forskelle. En stor del af radikaliseringsprocessen indebærer ofte en stigende identifikation omkring ummah. Den radikale fortolkning af Islam indebærer nemlig, at det er en muslims pligt at forsvare andre muslimer og muslimske lande, uanset hvor de bliver angrebet eller besat. Derfor bruger de, de forskellige hændelser mod muslimer, og Islam, for at retfærdiggøre deres kampen mod Vesten (Olesen, 2009:27).

Netværksforklaring

Folk bliver primært rekrutteret til radikalisering gennem allerede eksisterende netværk og institutioner (Olesen, 2009:14). Denne hypotese bygger i høj grad på en relationel forklaring. Selvom folk muligvis rekrutteres frivilligt sker det alligevel i høj grad pga. netværk. Sådanne netværk kan både være formelle og uformelle. Teorien tager udgangspunkt i uformelle netværk og moskeer. Et uformelt netværk bliver i teorien beskrevet som et netværk af venner, familie og kollegaer. Ifølge teorien er netværksforklaring en vigtig forklaringsmodel til de socio-psykologiske forklaringer til radikalisering. Der er en gængs underliggende antagelse om, at en inddragelse til diverse bevægelser og radikaliseringsfora handler om, hvordan et individ er modtagelig over for disse forhold. For at en rekruttering kan finde sted, skal der være en aktiv radikal aktør, der trækker individet mod det radikale miljø (Olesen 2009:15). Antagelsen i teorien er derfor, at antallet af potentielle personer der kan blive radikaliseret er altid meget højere end det faktiske antal mennesker, som er blevet radikaliseret. Netop denne pointe er utrolig vigtig, eftersom teorien argumenterer for, at alle borgere har potentiale til at blive radikaliseret (Olesen, 2009:15). Det er kun få mennesker, som har oplevet et reelt forsøg på rekruttering. Dette kan ske via personlige netværk, men også via medier som f.eks. Facebook eller diverse internetfora. I den resterende gruppe bliver man indirekte udsat for et forsøg på radikalisering, og her det kun få som vil tilslutte sig disse miljøer. Selvom en person

er blevet kontaktet eller gerne vil deltage, fører det ikke nødvendigvis frem til en reel deltagelse, eftersom der er en barriere mellem tanke og handling, som kan være en forpligtelse til familie, venner eller arbejde (Olesen, 2009:15). Det er samtidig vigtigt at fastslå, at der findes flere forskellige rekrutteringsmetoder til forskellige netværk. Ydermere er det vigtigt at der skelnes mellem rekruttering til high-risk activism og normal aktivisme (Olesen, og 2009:15). Denne skelnen betyder, som navnet antyder, at ofre for high-risk activism oftest er villige til at modtage fysisk smerte eller en fængselsdom for deres ulovlige gerninger (Olesen, 2009:15). Dette betyder naturligvis, at radikaliseringsnetværker ikke offentligt kan rekruttere nye medlemmer, men derimod gennem en mere indirekte facon. Ifølge teorien er langt størstedelen af den direkte rekruttering sker gennem personlige netværk (Olesen, 2009:15).

Det ovennævnte fokuserede på strukturen af rekruttering ud fra organisationens synsvinkel. Der vil nu blive kigget på, hvorfor ofre for rekruttering til radikalisering er villige til at bryde den sidste barriere, mens andre ikke er.

High-risk activism kræver oftest større forpligtelser end normal aktivisme (Olesen, 2009:16). Dette er et resultat af, at high-risk activism har langt flere konsekvenser som f.eks. fængselsstraf eller fysiske skader. Dog bliver disse barriere formindsket og mere ubetydelige, jo flere der tilslutter sig dem. Denne rekruttering sker gennem netværk, fordi følelsen af at kunne risikere noget dyrebart, er mere overskueligt i et tæt forbundet fællesskab (Olesen, 2009:16). Netop denne følelse af at være tilsluttet i et socialt fællesskab, er muligvis en af de stærkeste redskaber for netværkene til at bryde barriererne for deltagerne. Arbejderbevægelsens aktivisme og de sortes borgerrettighedsbevægelser havde begge lukkede sociale grupper, hvor alle var enige om målet. Dette kunne skabe en identitetsfølelse og nedbryde barriererne.

Opsummering af Social Movement Theory

Formålet med Social Movement Theory er, at vise teoretiske værktøjer for at analysere radikal islamisk aktivisme. Først er der en individuel og socio-psykologiske forklaring med fokus på identitet og den transformation, der sker gennem livet både individuelt og på gruppeniveau. Opgaven forklarer netværk og organisation med to hovedpunkter som fokus; betydningen af personlig netværk i rekruttering og den rolle der bliver spillet af de eksisterende institutioner og organisationer f.eks. moskeer og

fængsler i rekrutteringsprocesser. Dernæst er der medier og kommunikation, som fremhæver brugen af symboler i radikal aktivistisk kommunikation og betydningen af kommunikationsteknologi f.eks. internet og en nyere og mere komplekst globalt medieinfrastruktur. Disse definitioner er med til at forklare, at rekruttering og radikaliserings i de muslimske aktivistiske miljøer, og til at give en teoretisk værktøjskasse og inspirationskilde for, hvordan man undersøger disse aktivistiske miljøer. For at undersøge, hvorfor en person er blevet radikaliseret skal man se på alle elementer, da alle eller kun nogle elementer kan spille ind på, hvorfor de er blevet en del af det radikaliserede miljø. F.eks. diskussionen af symboler i afsnittet om medier og kommunikation bliver der nævnt, at de personlige erfaringer med uretfærdigheder som også er diskuteret i afsnittet, om individuelle og socio psykologiske forklaringer behøver ikke nødvendigvis at være direkte eller personligt. Det kan også bare være fra medierne og opleves på afstand. Denne kombination af forskellige forklarende tilgange er nødvendigt for, at forstå kompleksiteten af radikal islamisk aktivisme.

Kritisk refleksion

Radikaliseringsprocessen er kompleks og svær at finde faste kriterier på. Dermed skal Social Movement Theory også ses som mulige forklaringer på radikaliserings forekomst, men ikke som faste punkter der skal opfyldes for at radikaliserings kan ske. Radikalisering er en individuel proces. Det er også derfor at dele af Social Movement Theory, er blevet udeladt i dette projekt. Det er blevet fundet mest relevant at inddrage de dele af teorien, der bedst kan relateres til den indsamlede empiri. Nedenfor følger en kritisk refleksion over anvendelsen af de tre anvendte dele af Social Movement Theory.

De fire socio-psykologiske forklaringer har alle deres kritikpunkter. Angående den første forklaring peges der på, at mange af de radikaliserede i to store undersøgelser, var gifte. Dette stemmer ikke overens med kriteriet om, at ægteskabelige bånd medfører, at man ikke har den tid og engagement som det kræver at blive radikaliseret. Det viser sig ligeledes at 15 procent af personerne i den ene store undersøgelse, stod uden arbejde. Dette er et forholdsvist lavt antal, når vi tager i

betragtning, at arbejde også var hindrende for radikalisering mulighederne (Olesen, 2009:12).

Den anden forklaring, som tog udgangspunkt i ringeagt af rettigheder fra autoriteterne, har mere tvetydig bevismateriale med sig. Undersøgelser peger på, at radikaliserede individer har oplevet at få familie og venner dræbt af autoriteterne i samfundet. Andre steder er det tilsyneladende velintegrerede individer, der har ladet sig radikalisere og udøvet vold. På baggrund af denne empiri, er det hermed svært at fastslå om undertrykkelse fra staten, er et kriterium for radikalisering (Olesen, 2009:12f).

Den tredje forklaring skal ikke lyde den store kritik. Kulturelt afsavn med aktivisme som følge, er til stede i en hvilken som helst population eller samfund. Der vil altid være få der gør oprør mod normerne, og altid være endnu færre der gør dette radikalt og voldeligt (Olesen, 2009:13). Hermed ikke sagt at denne grund ikke er vigtig, men oplevelsen af at være fremmedgjort af samfundet vil visse individer altid have. Hermed igen ikke sagt at det ikke er et væsentligt problem.

Den fjerde forklaring fremstår som den vigtigste og hermed også det mest accepterede kriterium rent socio-psykologisk for, at radikalisering kan finde sted. Det at gruppens medlemmer styrker hinanden i, at egne holdninger er rigtige, og andres er forkerte, er et altafgørende element for, om radikaliseringen fører til vold eller ej (Olesen, 2009:14).

Der findes empiri der understøtter, at master framing har sin effekt på radikalisering. Således er det fra Shahzad Tanwer, en af selvmordsbomberne under London angrebet i 2005, blevet udledt at uretfærdig behandling af muslimer på globalt niveau, var en af hovedårsagerne til hans involvering i angrebet (Olesen, 2009:27).

Der peges i denne del af teorien på at der findes radikale grupper, der forsøger at frame en uforenelig konflikt mellem Vesten og muslimer. Det er gruppens overbevisning, at der her kan argumenteres for at skabelsen af en bestemt master framing ikke nødvendigvis behøver at være skabt bevidst og udelukkende af de radikale rekrutteringsenheder. Således kan det ikke diskuteres, at Vesten har været i mange krige i Mellemøsten de seneste årtier. Her kan man nævne Afghanistan, Libyen og Irak, som eksempler på krige hvor Danmark også har deltaget (DR, 2015). Dermed findes der en diskussion i om de radikale grupper skaber en master framing, hvor Vesten forfølger muslimer eller om denne master framing rent faktisk bare er et faktum, og dermed er skabt af de vestlige landes udenrigspolitik.

Et andet kritikpunkt er, ifølge Olesen, at der kan argumenteres for, at denne master framing af den muslimske uforenelighed med Vesten er medskabt af Vestens egne medier. Således opfylder konflikterne i Mellemøsten og den generelle vestlige kontra muslimske konflikt, mange af de moderne nyhedskriterier. Disse konflikter indeholder således ofte både drama, konflikt og sensation (Olesen, 2009:27f).

Det er her gruppens opfattelse, at det ikke nødvendigvis er en politisk agenda de bestemte medier vil fremme, men derimod en måde at møde nogle holdninger på, så personer finder interesse i deres medie, og dermed forbruger det og genererer overskud til mediet.

Som teorien peger på, er det kun en minoritet som aktivt bliver en del af aktivismebevægelser. Ud af denne minoritet, er det kun en fraktil som engagerer sig i high-risk activism. Dette skaber et paradoks for rekrutteringsenheder for radikaliseringsenheder eftersom de ikke offentligt kan rekruttere individer, da der konstant er overvågning fra statens side. Derfor kan der argumenteres for, at en direkte rekruttering ville være for risikabelt for disse organisationer og de dermed venter på at den utilfredse fraktil selv opsøger disse miljøer eller først laver en egentlig rekruttering, når der er sikkerhed for, at individet har opbygget nok had til samfundet for at det kan udnyttes til organisationens egen fordel. Det er desuden blevet eftervist, at til trods for den gængse antagelse om, at størstedelen af rekrutteringen til radikaliseringsenheder foregår gennem moskéer i lukkede fora uden for offentlighedens overvågningsapparater, at radikale fortolkninger i moskéer faktisk var meget sjældne (Olesen, 2009:20). Der kan derfor argumenteres for, at rekrutteringen først finder sted i takt med, at individet selv vil opsøge disse miljøer. Der bliver dog skrevet i rapporten, at en stor del af involveringen til radikaliseringsenheder er den personlige involvering i disse miljøer. Dog skal det påpeges, at der foregår en enorm stor rekruttering fra internettet af, hvilket kan modsige denne påstand. Således kan det argumenteres, at Al-Qaeda og IS har sendt adskillige propagandavideoer frit tilgængeligt på internettet, der har været med til at radikalisere unge mennesker. Her kan Anwar al-Awlaki inddrages i denne kritiske refleksion idet at han var tidligere rekruttør for Al-Qaeda (ud-Deen, 2009). Således er Al-Awalaki blevet kaldt internettets Bin Laden (Morris, 2010).

En af de vigtigste punkter ved denne teori er, at det handler om det uformelle netværk som man bliver draget ind af. En undersøgelse omhandlende en politisk sekt viste, at ud af 1214 deltagere havde 843 af disse mindst en ven som allerede var med i samme sekt (Olesen, 2009:20). Der kan derfor argumenteres for, at den vigtigste faktor for, at

individer bliver tiltrukket af disse grupper handler om det uformelle netværk. Den mest ekstreme form for radikalisering vil resultere i et terrorangreb. Disse beslutninger, som er en konsekvens af den overvågning, der finder sted, bliver oftest besluttet, i små lukkede fora, hvor det kun er få mennesker, der kender til eksistensen af planlægningen. Derfor kan der godt argumenteres for, at det uformelle netværk er en vigtig faktor for inddragelse til disse miljøer, eftersom at tillid er det vigtigste for at undgå at blive opdaget.

Analyse

Analysestrategi til forståelse af radikaliseringsprocessen

For at kunne undersøge radikaliseringsprocessen i praksis, er der blevet foretaget et semistruktureret kvalitativt forskningsinterview. Begrundelsen for at vælge denne metode, samt analysestrategien i forhold til interviewet, uddybes i de følgende afsnit. Hermed står det klart hvordan og hvorfor analysen udføres som den gør, inden man læser selve analysen.

Det semistrukturerede kvalitative forskningsinterview

Det kvalitative forskningsinterviews helt store styrke er, at det giver adgang til personlig viden og erfaring. Hermed kan der indsamles viden og erfaring, som forskeren ikke selv besidder (Poulsen, 2016:75). Da der i dette projekt søges en forståelse for radikaliseringsprocessen, er det her relevant at tale med en informant, der har erfaringer med netop denne proces. Det er således relevant at tale med et individ, der kan få forskeren til at forstå processen omkring radikalisering. Ingen af gruppens medlemmer har erfaring som svarer til informantens, og derfor er interview med en, der har været inde omkring det radikaliserede miljø, relevant for at forstå processen (Poulsen, 2016:76).

Det semistrukturerede interview er valgt i denne sammenhæng, for at kunne forfølge interessante vinkler, hvis disse skulle opstå undervejs i interviewsituationen (Poulsen, 2016:76). Det er allerede en del af denne interviewstruktur, at man kan forfølge de vinkler der måtte opstå i selve interviewsituationen.

Et afgørende element i det semistrukturerede kvalitative forskningsinterview, er som nævnt en udvælgelse af hvem, men i lige så høj grad hvor mange, der skal interviewes (Poulsen, 2016:78). Da radikaliseringsprocessen er enormt kompleks og også kan

variere meget fra person til person, ville det have været optimalt at foretage en række interviews med forskellige personer der har været inde omkring miljøet. Det har måttet konstateres, at det er svært at finde informanter inden for det radikaliserede miljø, som er villige til at tale om deres position eller tidligere position. Dem der er eller har været i miljøet, er naturligt nok mistænkelige overfor folk, der vil interviewe dem. Helt ekstremt ved de jo ikke om vi arbejder for efterretningstjenesten, eller vil hænge dem ud i offentligheden for deres aktiviteter. Det har derfor været svært og ressourcekrævende at skaffe bare den ene informant, som vi har interviewet. Denne udfordring er blevet håndteret ved at inddrage sekundær litteratur i form af interviews, i dokumentaren *Jihad: A Story of the Others* for at kunne belyse andre perspektiver af processen. Det er som sådan ikke en kæmpe svaghed ved opgaven, at der kun er foretaget et enkelt interview af en person i det radikaliserede miljø. Havde sigtet med opgaven været, at skabe generaliserbar viden om radikaliseringsprocessen, havde et enkelt interview ikke været tilstrækkelig. Det søges dog i højere grad påvist, at radikaliseringsprocessen er meget kompleks og individuel. Hermed undersøges de sociologiske faktorer bag radikaliseringsprocessen. Til dette vurderes det at et enkelt interview med supplerende materiale fra dokumentaren, er tilstrækkeligt.

Forberedelse og interviewguides

Det er vigtigt inden foretagelsen af et forskningsinterview, at overveje hvad formålet er med interviewet. Hvis man overvejer hvilken data man gerne vil have ud af interviewet, bliver det også nemmere at stille de spørgsmål, som producerer netop den data man leder efter (Poulsen, 2016:78).

Vi har derfor udarbejdet en interviewguide med forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål. Forskningsspørgsmålene er dem der skal anvendes i projektets analyse af radikaliseringsprocessen, og er nødvendig for i sidste ende at kunne besvare den overordnede problemformulering. Interviewspørgsmålene er udarbejdet, så interviewerens i den konkrete interviewsituation, kan stille de spørgsmål, som vil producerer den empiri, der er nødvendig for at svare på forskningsspørgsmålene (Kvale & Brinkmann, 2015:185).

Nedenstående interviewguide er hermed en hjælp til projektgruppen, hvor der også er udført en mere overskuelig interviewguide til selve interviewet, som vil blive præsenteret efterfølgende.

Forskningsspørgsmål	Interviewspørgsmål
Hvilke baggrundsmæssige variabler kan en radikaliseret person have ang. alder, familieforhold, osv.?	<p>Vil du ikke fortælle lidt om dig selv?</p> <p>a. Hvor gammel er du?</p> <p>b. Hvor kommer du fra?</p> <p>c. Uddannelse, søskende, hvad hans forældre laver?</p>
Kan følelsen af en splittet identitet føre til radikalisering?	Føler du dig irakisk eller dansk, eller ingen af delene og hvorfor?
Hvor stor en rolle spiller religion i forhold til radikalisering?	<p>Hvad betyder religion for dig?</p> <p>Er dine forældre religiøse?</p>
Hvordan bliver de unge drenge i Danmark tiltrukket af det muslimske radikaliseret miljø? Og hvordan sker denne rekruttering?	Hvordan blev du introduceret for det radikaliserede miljø?
Er radikalisering en konsekvens af unges had til den vestlige verden, som har svigtet dem?	<p>Hvordan føler du at muslimer generelt bliver behandlet i Danmark og resten af Europa?</p> <p>a. Hans syn på den vestlige verden?</p> <p>b. Miljøets syn på den vestlige?</p> <p>c. Hvorfor?</p> <p>Hvorfor blev du tiltrukket af det radikaliserede miljø?</p>
Hvad stopper radikalisering? Og hvilke processer skal der til før radikalisering	Hvorfor tog du hjem, i stedet for at være med i krigen?

<p>stopper? Er det volden der tiltrækker de unge drenge i Danmark til at bekæmpe i Syrien og hvis ja, hvorfor?</p>	<p>a. Er vold okay at bruge? Har du synes det var okay?</p> <p>Var det svært at komme ud af miljøet da du kom hjem? Hvordan følte du, at din rolle var i familien og samfundet?</p>
--	---

Nedenfor ses de noter og spørgsmål som interviewereren tog med til selve interviewet. Her stilledes overspørgsmål, som er markeret med tal 1., 2., osv. Spørgsmålenes underpunkter, der er markeret med a, b, c, osv., er underemner eller vinkler, som interviewereren kan forfølge, hvis interviewpersonen ikke svarer uddybende, eller samtalen bevæger sig i en retning, som vurderes til ikke at producere brugbar empiri.

1. Vil du ikke fortælle lidt om dig selv?
  - a. Hvor gammel er du?
  - b. Hvor kommer du fra?
  - c. Uddannelse, søskende, hvad hans forældre laver?
2. Føler du dig irakisk eller dansk, eller ingen af delene? Hvorfor?
3. Hvad betyder religion for dig?
  - a. Hvor religiøse er dine forældre?
4. Hvordan blev du introduceret til det muslimske radikaliseret miljø?
  - a. Hvilken rolle havde dit netværk?
  - b. Familie, moske, venner?..
5. Hvorfor blev du tiltrukket af det radikaliserede miljø?
6. Hvordan føler du muslimer generelt bliver behandlet i Danmark og resten af verden?
  - a. Hans syn på den vestlige verden
  - b. Miljøets syn på den vestlige
  - c. Hvorfor?
7. Hvorfor tog du hjem, i stedet for at være med i krigen?
  - a. Er vold okay at bruge? Har du synes det var okay?

8. Var det svært at komme ud af miljøet da du kom hjem? Hvordan følte du, at din rolle var i familien og samfundet?
9. Hvad er dine fremtidsplaner?

Vi har lovet interviewpersonen anonymitet, og derfor vil han herfra blive omtalt som *M*.

Der er under interviewet blevet udarbejdet en transskription. Dette er blevet gjort for at skabe mere overblik over selve interviewet. Der er ikke lavet nogen kategoriserings- eller kodningsstrategi for interviewet. Dette er fordi det er forholdsvist kort, og derfor også meget overskueligt. Interviewet er vedlagt som bilag (Bilag 1).

Evaluering af interviewet

Da vi først kontaktede *M* virkede han meget skeptisk. Han ville hverken have at vi skulle optage eller filme ham, selvom vi lovede anonymitet. Vi endte med at aftale, at vi hverken ville optage eller filme, men derimod skulle han have tålmodighed, så vi kunne skrive alle svarene grundigt ned. Han ville have mødet skulle være hjemme hos ham selv, hvor han bor med sine forældre. Dette var hermed det perfekte miljø for ham, så han kunne føle sig tryk og åbne op. Da vi mødtes hjemme hos ham, var han meget venlig og bød os velkommen. Han spurgte, da vi ankom, om hans mor godt måtte være der, hvor vi mente, at det var bedst at hun ikke var tilstede da vi havde spørgsmål om hans barndom og familieforhold. *M* svarede meget detaljeret i forhold til hans barndom og familierelationer allerede ved det første spørgsmål, hvilket gjorde interviewet nemt og interessant. Vi brugte de spørgsmål vi havde planlagt på forhånd. Løbende kom der dog nogle spørgsmål, som blev vurderet spændende i forhold til til at forstå *M*'s radikaliseringsproces. Eksempelvis blev der spurgt uddybende til hvordan faderen havde straffet ham, fordi det blev vurderet til at være relevant, bl.a. i forhold til anerkendelse i privatsfæren (Bilag 1:1).

Selve analysestrategien

Der er blevet foretaget et interview for bedre at kunne forstå radikaliseringsprocessen for unge danske mænd. I det efterfølgende afsnit vil det blive forklaret, hvordan projektgruppen forstår radikaliseringsprocessen. Dette gøres ved at anvende den

teoretiske ramme i forhold til interviewet med *M*. Det undersøges om de citater der kan udledes af interviewet, kan bruges til at forklare den radikaliseringsproces, som *M* har været igennem. Der er som tidligere nævnt anvendt supplerende materiale til interviewet. Ved at anvende citater fra *Jihad: A Story of the Others*, søges der at belyse flere perspektiver omkring projektets udlægning af radikaliseringsprocessen. Axel Honneths teori om anerkendelse kan bidrage til at belyse eventuelle årsager til, at et subjekt bliver åben for det radikaliserede miljø. Det skal her nævnes, at anerkendelsesteorien ikke skal ses som en forklaring på, at man bliver radikaliseret, men derimod som en grund til, at man føler sig fremmedgjort af det samfund man befinder sig i. I dette afsnit vil der ved hjælp af teorien analyseres interviewet af *M*, og hermed undersøge om krænkelse af forskellige anerkendelsessfære, kan bidrage til processen af radikalisering. Derudover vil der blive inddraget empiri fra dokumentaren *Jihad: A Story of the Others*, som supplerende materiale til interviewet.

Forklaring på utilpashed ud fra Honneths anerkendelsesteori

Axel Honneths første anerkendelsessfære betegnes som privatsfæren, dette er subjektets relation til familien. *M* udtaler følgende i interviewet: ”*Han ville kun se os lave lektier når han kom hjem, hvis han så os lave noget andet ville han blive meget sur og straffe os*” (Bilag 1:1). Her giver han udtryk for, at hans forhold til faderen har været problematisk. Dette tilkendegives ved, at personen ikke giver udtryk for, at de har skabt positive minder sammen, da de kun har brugt tid på lektier. Samtidig erindrer *M* også, at der var en straf for ikke at opfylde de krav faderen stillede dem. Det kan betyde at *M* føler, at han har skuffet sin far, og dermed ikke får den anerkendelse fra ham, som han søger. Denne krænkelse af privatsfæren, kan dermed skade *M*'s selvsikkerhed, og han vil derfor prøve at søge denne anerkendelse et andet sted. Krænkelsen af privatsfæren kommer også til udtryk i dette citat:

“Many of whom have difficult relationships at home. I know from my own life, in south Asian families, can be controlling. Young people must obey their parents. The fear of bringing shame on the family can set unbearable limits on your dreams and your choices. Who you can marry, what you can study and even what you can inspire to be in life” (Khan, 2015:27;27).

Det pres, der bliver lagt på subjektet, ender med at undertrykke dets personlige udvikling, og dermed vil det mangle anerkendelse fra sin primære gruppe. Denne krænkelse vil dermed gøre, at de vil opsøge anerkendelse i et andet miljø. Disse unge mennesker vil samtidig ikke føle sig anerkendt i samfundet, da deres muligheder er begrænsede. Hvis de ikke selv frit kan vælge uddannelse, mens deres omgangskreds kan, vil de derfor også føle sig ekskluderet fra fællesskabet, og mindre værd for samfundet. Dette kan ses som en krænkelse af den retslige sfære, da subjektet ikke føler, at det har adgang til samme muligheder som andre. Hermed vil det skabe en manglende anerkendelse i form af en dårligere selvværdsættelse, samt en følelse af at være værdiløs for samfundet. Disse subjekter kan eventuelt ligesom *M*, frivilligt vælge at opsøge en gruppe mennesker der forstår og accepterer dem, samtidig med at de her kan modtage den anerkendelse de mangler: *"Når man var i folkeskolen kan man identificere sig meget bedre med ens venner fra Mellemøsten, og havde bare svært ved at få et forhold til danskerne i min klasse."* (Bilag 1:2). Han opsøger en subkultur i samfundet, hvori man deler normer og værdier og her har mulighed for at agere i en intersubjektiv relation. Dette citat viser også at *M*, sammen med sin gruppe, føler sig ekskluderet fra samfundet, og dermed opstår denne subkultur. Denne subkultur giver medlemmerne en form for anerkendelse. Denne situation krænker den solidariske sfære, da hverken ham eller hans gruppe føler sig anerkendt af etniske danskere, som udgør samfundets majoritet. *M* har igennem denne krænkelse af sin solidariske sfære udviklet en ekstremistisk adfærd, hvilket kan være en af årsagerne til, at han har følt sig tiltrukket af det radikaliserede miljø. *M* bliver spurgt om han føler sig dansk, og til det udtaler han: *"Uhh det er et svært spørgsmål (han tænkte meget længe over det), jeg ville mene for mig betyder det at være dansk at forstå samfundet og hvordan man bidrage til samfundet"* (Bilag 1:2). Han giver her udtryk for, at der er forekommet en krænkelse af hans retslige sfære. Han føler ikke, at han kan finde sin plads i samfundet, hvilket også kan hænge sammen med, at han føler sig udelukket af majoriteten. Dette kan give ham en følelse af, at han ikke er værdsat i samfundet, hvilket vil betyde, at *M* og gruppen søger anerkendelse et andet sted. Denne anerkendelse kan de eksempelvis opnå fra den gruppe de sammen befinder sig i. En konsekvens af denne udelukkelse af samfundet kan være, at de ikke føler de kan bidrage til samfundet, og dermed mister interessen for de herskende samfundsværdier, og vælger at søge et andet sted hen:

“They crave acceptance, and they don’t feel like they belong, even in their family or in the wider society. Extremist groups exploit this. When someone for the first time starts understands you, emotionally supports you, puts their arms around you, shows compassion and love for you, it is enormously powerful and compelling” (Khan, 2015:28;12).

Her ser vi et eksempel på subjekter, der opsøger en subkultur, grundet manglende anerkendelse i den solidariske sfære. Disse unge mennesker leder efter anerkendelse i intersubjektive relationer, hvilket de i denne situation føler at de får, igennem disse ekstremistiske grupper. Disse grupper giver subjekterne en form for fællesskab, som de gennem lang tid har opsøgt. Dette fællesskab er ofte en modstandskultur til samfundets normer, hvilket vil trække subjekterne længere væk fra samfundets accepterede retningslinjer og mønstre.

I disse tilfælde har subjekterne søgt mod det muslimske radikaliserede miljø, for at opnå de tre anerkendelsesformer, som de ikke før har fået. Det skal dog understreges, at radikaliserings ikke er en konsekvens for alle subjekter, der føler at deres anerkendelse er blevet krænket, men at det eventuelt kan påvirke nogle individer til at opsøge forskellige subkulturer. Anerkendelsesteorien kan hermed forklare hvorfor der findes individer, der ikke kan operere funktionelt i det omkringliggende samfund. Hermed er de endnu ikke radikaliseret, men åbne for nye samfundsstrukturer, et nyt fællesskab og nye værdier.

Analyse af Olivier Roys syn på radikaliserings

Ifølge Olivier Roy er racisme, fejlet integration mm. ikke fyldestgørende grunde til at forklare, hvorfor unge bliver radikaliseret. Følgende afsnit vil forsøge, at forklare hvilke andre grunde og forklaringer der kan være på, at unge ender ude i et ekstremistisk miljø med fokus på interviewperson *M*'s historie.

Roy mener, at en vigtig grund til at unge europæere bliver radikaliseret, er grundet deres had til den vestlige verden. Dette had vokser i takt med, at unge begynder at føle sig klemt mellem to kulturer, da de ikke kan finde et tilhørssted.

Da *M* bliver spurgt hvorvidt han føler sig irakisk eller dansk, svarer han at han føler sig dansk på sin uddannelse, men som en udlænding derhjemme (Bilag 1:1).

Dette er en tendens som gentages i dokumentaren *Jihad: A Story of the Others*, hvor en ung dreng bliver stillet samme spørgsmål, hvortil han svarer, at han føler sig som englænder, når han er i Pakistan, men som pakistaner når han er i England (Kahn, 2015:23;20). Her ser vi en bekræftelse af Roy's påstand, om at man ikke kan finde sig selv i hverken den ene eller den anden kultur. Denne mangel på identificering af den danske kultur medførte også, ifølge *M*, at han blev bedre venner med andre børn fra Mellemøsten i folkeskolen, da han bedre kunne identificere sig med dem. Samtidig følte at det var svært for ham, samt hans andre venner fra Mellemøsten, at få et forhold til danskerne i deres klasse (Bilag 1:1).

Dette had som unge opbygger til Vesten indtil det, i værste fald, ender ud i radikalisering, starter allerede helt fra de er små, når de begynder at opleve at kulturen derhjemme ikke er den samme som ude i verden. *M* forklarer hans forhold til den vestlige verden således:

"Altså når jeg var en del af det radikaliserede miljø, havde jeg et meget negativt billede af Vesten. Men føler helt klart at muslimer bliver vist som et slags monster, og følte det var min opgave at hjælpe muslimer da de er offeret for den vestlige verden. Jeg som muslim i det danske samfund da jeg var ung blev behandlet meget generaliseret, og det samme med alle mine venner"
(Bilag 1:3).

M udtrykker, at han allerede, fra da han var ung, følte at han samt hans venner fra Mellemøsten blev generaliseret fordi de var anderledes. Der kan argumenteres for, at denne mangel på anerkendelse i løbet af en ung alder, har medført hadet til den vestlige verden for *M*.

Ifølge Roy, er det ikke at religionen den altafgørende faktor der spiller ind, når en ung person bliver radikaliseret. Roy siger, at unge lærer den salafistiske version af Islam, når de kommer ind i det radikaliserede miljø. Ud fra interviewet med *M* kan Roy's teori omkring religiøse radikaliserede samt jihadistiske radikaliserede unge hverken be- eller afkræftes. *M* har altid været religiøs på den ene eller den anden måde, derfor er det svært at svare på, hvorvidt han har tilsluttet sig miljøet af jihadistiske grunde eller religiøse grunde.

Den måde som det radikaliserede miljø opfatter islam på, medfører at de unge føler

sig som bedre muslimer end deres forældre. *M* nævner i interviewet, at betydningen af religion har ændret sig gennem årene for ham. Han nævner, at han fandt en tryghed i Islam, og samtidig udtaler han:

”I starten af mine 20’er vidste jeg ikke helt, hvor jeg skulle placere mig i forhold til verden, der fandt jeg en tryghed i Islam. Jeg ville så gerne lærer alle betydningerne, og var lidt skuffet over mine forældre ikke havde lært mig Islam at kende på den måde” (Bilag 1:3).

Denne skuffelse kan opfattes som et tegn på, at *M* føler sig som en bedre muslim end sine forældre, da han har været villig til at gå i krig for muslimer, hvorimod hans forældre ikke har kunnet forstå hans tankegang. Dette kunne være et tegn på, at han har adapteret den salafistiske version af Islam i løbet af hans radikaliseringsproces. *M* påstår, at det er Islam, som har givet ham denne form for tryghed, hvor Roy ville mene at det er fællesskabet som følger med, som i realiteten har givet ham trygheden. Udover at give unge et fællesskab så giver *Jihad* dem også et formål med deres liv. Verden bliver fremstillet som sort og hvid, de gode og de onde.

Det man lærer, er at Vesten er de onde og muslimerne har brug for nogen til at kæmpe for dem. Denne “heltestatus” som unge føler de opnår ved at kæmpe for deres egne, giver dem en form for rettighed til at udøve selvtægt (Roy, 2015:4f). *M* nævner også at imamer viste billeder af Vesten som satan, hvilket er en del af processen for at få unges had til Vesten til at vokse. I dokumentaren *Jihad: A Story of the Others* nævnes der også dette om en af interviewpersonerne: *”He was further radicalized by images of wars against muslims and death of innocent muslim civilians”* (Khan, 2015:17;17). Samtidig fortæller *M* dette i interviewet: *”Jeg vidste ikke, hvad jeg ville med mit liv og at få at vide at jeg kunne gøre en kæmpe forskel tiltrak mig nok mest”* (Bilag 1:3). Ud fra ovenstående citater ser vi igen en indikation på, at man rekrutterer unge ved at spille på deres svagheder. Imamer samt andre som er ude på at rekruttere spiller på de unges sympati for deres medmennesker, ved bl.a. at vise dem grusomme billeder fra krigen. Samtidig sammenligner de Vesten med satan, og giver igen de unge et billede af alt alt er sort og hvidt. Hvis de unge ikke kan se det, er de ikke gode muslimer. Roy mener at en vigtig grund til unge føler sig tiltrukket at det radikaliserede miljø er fællesskabet som følger med. Som nævnt tidligere, føler unge sig fortabt samt forvirrede omkring hvad fremtiden bringer. Her giver det radikaliserede miljø dem et

fælles mål, som samtidig giver unge en idé om, at de gør en reel forskel i verden, hvilket *M* bekræfter ved at sige, at han blev mest tiltrukket af at gøre en forskel (Bilag 1:2). Dette er, ifølge Roy, grunden til at det ikke kun muslimer som bliver radikaliseret, men også Europæere som vælger at konvertere og tilslutte sig Jihad, da fællesskabet samt heltestatusen tiltrækker alle unge som ikke har fundet deres vej i livet. Det radikaliserede miljø tillader unge at tilslutte sig en revolution, som de mener udgør positive resultater, hvorimod hvis de blot havde tilsluttet sig en mindre ekstrem subkultur, ville de ikke kunne udøve denne selvtægt, som de kan i det radikale miljø.

Processen til radikaliserings i praksis: Social movement theory

De følgende afsnit omhandler selve den rekrutteringsproces, som *M* har været igennem. Ved hjælp af Social Movement Theory, vil der søges en forklaring på hans involvering i det radikaliserede miljø.

Den individuelle og socio-psykologiske forklaring

Manglende forpligtelse

I Social Movement Theory bliver der redegjort for, at nogle af de individuelle forklaringer på involvering i de radikale miljøer, er manglende forpligtelser til familie, venner og arbejde. Det kan udledes af interviewet, at *M* i sine start 20'ere bliver tiltrukket til det radikale miljø blandt andet på grund af manglende forpligtelser i sit liv, som er en af de individuelle forklaringer i Social Movement Theory. Han beskriver således sit forhold til familien, som værende meget normalt i forhold til den kultur han kommer fra (Bilag 1:1). Han havde en hjemmegående mor, og en far der altid var træt når han kom hjem fra arbejde. Det eneste faderen tilsyneladende gik op i var om børnene lavede lektier: "Han ville kun se os lave lektier når han kom hjem, hvis han så os lave noget andet ville han blive meget sur og straffe os" (Bilag 1:1). Moderen har taget sig af familiens omsorg, mens faderen har drevet *M* væk fra de familiemæssige bånd med sin hårde stil.

Det kan derfor udledes at moderen har prøvet at skabe en forpligtelse for *M*, mens faderen har drevet ham væk fra denne. Det ses ligeledes i dokumentaren, at manglende familiemæssige tilhørsforhold, gør at det radikale miljø bliver tiltalende:

“They were offering something I never had, a family, understanding, belonging” (Khan, 2015:5;14). Det der her tilbydes af det radikaliserede miljø, fungerer som erstatning for de manglende familieforhold. Det individet mangler rent personligt, kan dermed ofte findes i de radikaliserede miljøer, og dette gør dem tiltalende for visse personer.

M har heller ikke haft sin egen familie at skulle tage sig af. Det fremgår til sidst i interviewet, at hans planer for fremtiden er, at han gerne vil giftes og have børn. Han har dermed ikke haft de stærkeste familiemæssige bånd, da han blev tiltrukket af det radikale miljø: *“(Hvad er dine fremtidsplaner?) Få mig en uddannelse, blive gift og få børn som alle andre, og beskytte mine børn for hvad jeg blev udsat for”* (Bilag 1:4f). Eftersom *M* ikke har givet udtryk for at have et fast arbejde eller en forpligtelse til sin uddannelse på daværende tidspunkt, har det været gruppens opfattelse, at han ikke haft disse barrierer til at stoppe hans involvering i disse miljøer.

Uretfærdighed og kulturelt afsavn

Den næste forklaring der gør tiltrækning til radikaliseringen mulig, rent individuelt, er, at subjekterne føler sig separeret fra det resterende samfund. Her føler individet sig mindre værd eller med ringere rettigheder end resten af samfundet, hvilket skaber en fremmedgørelse.

M kunne i sine unge år ikke identificere sig selv som værende dansk. Han havde et negativt syn på Vesten, og han følte tilsyneladende, at der var en uretfærdighed mod muslimer i Danmark, hvor han følte, at de blev meget generaliseret. *“Jeg som muslim i det danske samfund da jeg var ung blev behandlet meget generaliseret, og det samme med alle mine venner”* (Bilag 1:3f). Dette giver en forståelse af, at *M* ikke har kunne identificere sig med det omkringliggende samfund, hvilket har skabt en form for fremmedgørelse. Denne fremmedgørelse har drevet *M* væk fra det etablerede samfund. Følelsen af at være mindre værd end det resterende samfund, er *M* ikke alene om at have. En form for racisme, eller i hvert fald oplevelsen af dette, kommer nemlig også til udtryk i *Jihad: A Story of the Others*. *M* omtaler det ikke direkte som racisme, men dette optræder meget tydeligt i dokumentaren:

“Why did you hate being brown? Because I grew up in an environment where

there is non stop racism. Brown people were worth less and second class people. It was inferiority complex you have. There was nothing to celebrate about being who you were. Especially in an environment where everyone else were white, and you wanted to fit in” (Khan, 2015:15;18).

Det er her meget tydeligt at folk med mellemøstlig, afrikansk eller asiatisk baggrund, kan opleve en vis grad af racisme i de vestlige samfund. Dette skaber et mindreværdskompleks og manglende tilhørsforhold for nogle mennesker med anden etnisk baggrund end vestlig. Disse bliver hermed mere tilbøjelige til at indgå i alternative fællesskaber, for de føler sig langt fra tilpas i deres nuværende fællesskab.

M oplevede også en form for politisk uretfærdighed. Især i takt med diverse krige i Mellemøsten, følte *M*, at Vesten var lige glade med muslimerne. De bombede Irak og dræbte tusindvis af civile mennesker ud fra et postulat om, at de havde masseødelæggelsesvåben. I virkeligheden, føler han at det handlede om, at Vesten var interesseret i den olie Irak havde, og de var komplet lige glade med de mange civile tab. Han følte, at muslimerne blev fremvist som et slags “monster” og det var hans pligt som god muslim, at hjælpe andre muslimerne eftersom de var ofre for den vestlige imperialisme:

“Jeg er selv Iraker og shia muslim, så er meget glad for Saddam Hussein regime ikke eksisterer men alle de civile iraker der døde fordi Vesten ville have olie, og brugte atomvåben som en undskyldning for at komme ind i landet var fuldstændig latterligt. Men føler helt klart at muslimer bliver vist som et slags monster, og følte det var min opgave at hjælpe muslimer da de er ofret for den vestlige verden” (Bilag 1:3).

M har altså, i takt med at han ikke kunne identificere sig selv med resten af samfundet, følt et social fællesskab og en identitet med muslimerne. Han har følt adskillige bombeangreb i Mellemøsten som et angreb på hans egen identitet. Den manglende identitet skabte et social fællesskab med de drenge, der havde samme baggrund som ham selv. Han havde som sådan ikke et had til de etnisk danske drenge i sin klasse, hvor han siger, at han sagtens kunne arbejde i grupper med dem. Han

ville dog ikke hænge ud med dem efter skole, da han bedre kunne identificere sig selv med de andre drenge:

“Når man var i folkeskolen kan man identificere sig meget bedre med ens venner fra Mellemøsten, og havde bare svært ved at få et forhold til danskerne i min klasse. Vi kunne godt arbejde sammen i grupper, men var meget sjælden sammen med dem efter skole” (Bilag 1:2).

M giver udtryk for netop denne problematik, ved at afvise, at han føler sig hverken irakisk eller dansk: *“Men gennem min opvækst følte jeg mig som en 'udlænding' ikke nødvendigvis irakisk men udlænding fordi mit udseende er rimelig tydeligt ikke dansk med blå øjne og blond hår” (Bilag 1:2).* *M* genkender at stå i midten af to kulturer og ikke rigtigt føle sig som en del af nogle af dem. Dette giver en eksistentiel krise, som kan være en individuel grund til, at radikaliseringen forekommer. Manglen på en identitet kan gøre, at personen vil søge efter en subkultur, for at finde et tilhørsforhold. I dette tilfælde har *M* ikke haft et fællesskab, grundet den manglende følelse af tilhørsforhold til det samfund han lever i, men også til den kultur hans forældre kommer fra. Følelsen af at være fanget mellem to kulturer er *M* ikke alene om. Denne følelse beskrives også i dokumentaren. Her påpeges det, hvor vigtigt det er at føle sig accepteret, men at dette er svært at opnå med anden etnisk baggrund: *“They crave acceptance, and they don't feel like they belong, even in their family or in the wider society” (Khan, 2015:28;12).* Hverken samfundet eller familien kan rumme den identitetskrise som individet befinder sig i, og som *M* også har oplevet:

“Many of whom have difficult relationships at home. I know from my own life, in south Asian families, can be controlling. Young people must obey their parents. The fear of brining shame on the family can set unbearable limits on your dreams and your choices. Who you can marry, what you can study and even what you can inspire to be in life” (Khan, 2015:27;27).

Lederskikkelser I det radikale miljø

M uddybede ikke særligt meget, hvordan man i det radikaliserede miljø styrker hinanden i holdninger om, at Vesten er skurkene, der er onde mod muslimer. I hvert

fald ikke individerne imellem, men derimod fra en lederskikkelse i form af en imam i dette tilfælde:

“Jeg blev tiltrukket fordi imamer viste et billede af Vesten som shaytan (betyder satan), og fortalte os hvad vores mening i livet er som en muslim og hvordan vi kan gøre en forskel i forhold til verden og muslimerne som har brug for vores hjælp. Jeg vidste ikke, hvad jeg ville med mit liv og at få at vide at jeg kunne gøre en kæmpe forskel tiltrak mig nok mest” (Bilag 1:3).

Her bliver *M* bekræftet i, at han har en mening med at være i gruppen. Det er gruppens holdninger der bliver styrket, og dermed bliver det også meningsfulde for individet at være med i gruppen. Det er i det hele taget vigtigt med lederskikkelser, som kan tiltrække til det radikaliserede miljø. Identitetssøgende unge vil naturligt nok blive inspireret af ældre rollemodeller, der kan få dem til at føle, at de har et formål med tilværelsen. Dette oplevede *M* med imamen, og det ses også i dokumentaren. Her beskrives det hvordan to unge mænd følger deres ældre fætter, som er etableret i miljøet: *“... they are just two young lads who have been groomed by their cousin (...) he is a convicted terrorist, who is facing 16 years in jail”* (Khan, 2015:25;16). Et individ der her søger en identitet, som *M* gjorde, får her et formål med sin tilværelse, og hermed kan forandringsprocessen i forhold til identitet tage fart. Individet begynder at identificere sig med gruppens værdier, og hermed kopierer de rollemodellens holdninger sammen med resten af miljøet. Kombineret med den isolerede position som de radikaliserede grupper befinder sig i, sørger dette for, at imamens holdning bliver den eneste som individet udsættes for. Der er hermed ikke nogle der udfordrer hans holdninger, og det er derfor nemmere at optage det eneste værdigrundlag man udsættes for.

De fire individuelle og socio-psykologiske grunde til radikalisering, opfylder *M* i mere eller mindre grad. Dermed kan første del af Social Movement Theory bruges til at forklare, hvorfor denne person er mulig at rekruttere til det radikale miljø. I de følgende afsnit vil det blive forklaret, hvorfor *M* har været tiltrukket af netop det radikale miljø, med Social Movement Theory's forklaring af begrebet master framing.

Framing af muslimer

Ifølge Social Movement Theory, søger de radikaliserede miljøer, at rekruttere individer til deres sag ved hjælp af medier og kommunikation. Det er ikke en direkte og offentlig reklame for radikal Islam, men nærmere en master framing af muslimer, der går ud på at stille dem i opposition til Vesten. Herved søger man at tilbyde individer en alternativ samfundsstruktur, hvor Vesten gøres til skurke pga. deres krigsførelse i muslimske lande. De radikale rekrutteringsenheder udvælger desuden mål for terror, der signalerer en modpol til det vestlige samfund og livsstil. Bataclan i Paris er et godt eksempel på dette; hovedstad i et stort europæisk land, der har meget politisk indflydelse og deltaget i krige i Mellemøsten. Desuden er det et sted hvor mange socialiserer over kaffe og øl, som også er en vigtig del af den vestlige kultur.

Det kan påvises, at *M* genkender følelsen af uretfærdig behandling af muslimer fra Vestens side med følgende citat:

“... men alle de civile iraker der døde fordi Vesten ville have olie, og brugte atomvåben som en undskyldning for at komme ind i landet var fuldstændig latterligt. Men føler helt klart at muslimer bliver vist som et slags monster...”
(Bilag 1:3).

M er på dette tidspunkt åben for nye værdigrundlag. Rekrutteringstaktikken med at opstille et direkte alternativ til Vestens værdier, er her noget der tiltrækker ham. Hermed ikke sagt at individet kontaktes direkte af en rekrutteringsenhed, men ovenstående citat påviser tydeligt, at *M* har købt den master framing, der stiller Vesten og muslimerne i opposition til hinanden. *M* føler derfor, at det er i det muslimske miljø, han skal finde sine nye værdier og fællesskab.

Også i *Jihad: A Story of the Others* fremstilles det hvordan det at blive konfronteret med krig og drab på civile muslimer i hverdagen, styrker radikaliseringsprocessen, ved at gøre alternativet til Vestens kamp mod muslimske lande mere attraktiv. Således udtaler journalisten i dokumentaren: *“... he was further radicalized by images of wars against muslims, and death of innocent muslim civilians”* (Khan, 2015: 17;17). Heri eksisterer også diskussion om hvorvidt de vestlige regeringers udenrigspolitik og medierne i Vesten, ligeledes bidrager til den master framing af muslimer, som skaber radikaliserings. Uanset hvorledes denne er skabt, så tyder det på at eksistensen af

denne master framing er med til at styrke tiltrækningen til de radikaliserede miljøer.

I næste afsnit analyseres og forklares det, hvordan *M* gennem sit netværk, blev en del af det miljø han opsøgte, grundet den globale master framing af muslimer.

Netværk som forklaring på den interviewedes indlemmelse i det radikale miljø

Ifølge den næste del af Social Movement Theory prøver teorien i høj grad at forklare, hvordan uformelle samt formelle netværk kan tiltrække individet til radikalisering.

For at analysere dette vil der inddrages interviewet af *M* samt supplerende materiale i form af dokumentaren.

Teorien er et forsøg på at forklare, hvordan selve rekruttering finder sted, samt hvorfor, at det kun er en fraktil, der rent faktisk bliver en aktiv deltager i dette miljø. Dog kan der ikke findes i *M*'s beretninger fra hans tid i de radikale miljøer, at han blev direkte rekrutteret. Han følte ikke, at han blev introduceret eller rekrutteret til det radikale miljø, men derimod var Islam en grundlæggende interesse for ham.

“Jeg ville ikke mene jeg blev introduceret til det ’radikaliserede miljø’ men jeg var selv nysgerrig for at finde ud af, hvad islam egentlig er og hvilken forskel jeg kan gøre i forhold til verden ifølge Islam” (Bilag 1:3).

Denne generelle interesse for Islam er noget der går igen i dokumentaren, hvor de interviewede beretter om den måde der blev set op til Al-Qaeda krigere der kæmpede indædt for en idealistisk idé.

“It puts that image inside you that these are the true warriors... watching the Taliban and Al Qaeda, these kind of videos, you'll think you have sympathy for them, these know how to fight, they are representing Islam, that's how you feel” (Khan, 2015: 25;58).

Der har altså været en fællesnævner blandt *M* og de interviewede i dokumentaren som er en generel interesse for Islam. Denne interesse er sprunget ud af en konstant fremmedgørelse fra det omkringliggende samfund, som kunne have påvirket de radikaliserede til at søge mod ekstreme netværk.

“We are all angry, angry about the fact that we are being victimised, that we are being stopped and searched in airports, and being forced to give our DNAs, simply because we walk in thobe or with a beard. Or being stopped and searched on the streets for being black or wearing a hoody. (...) but yet you don't talk about US or UK soldiers who goes in to villages and murder innocent people. (...) journalist asking: who is you? The UK government and the citizens of UK and the media” (Khan, 2015: 20;8).

Denne nysgerrighed resulterede i, at *M* begyndte at gå i moske oftere og skabte sig et netværk af venner derinde. Han lyttede til mange forskellige imamer, der malede et billede af Vesten som “shaytan” (satan). Hans had til Vesten blev altså forstærket i hans uformelle netværk, hvilket har haft en selvforstærkende effekt. Dette resulterede i, at *M* var klar til at drage i krig i Syrien, men blev standset af hans grædende mor i telefonen: *“Selvfølgelig at min mor kontaktede mig og græd i telefonen var sindssyg hårdt, og havde dårlig samvittighed for at påfører hende smerter på den måde”* (Bilag 1:4). Netop dette er vigtigt i forhold til at forstå radikaliseringsprocessen. Selvom *M* har haft et indædt had til det selvsamme samfund han voksede op i og var villig til at gå i krig med livet som indsats, var der stadigvæk barrierer der holdte ham fra at gøre det. Netop disse barrierer er vigtige pointer i Social Movement Theory, eftersom der bliver argumenteret for, at der er langt mellem tanke og handling. Således kunne han ikke drage i krig pga. forpligtelse til den kvinde, der ikke har vist andet end omsorg i hans opvækst. Dog er det vigtigt at forstå, som teorien fastslår, at det sociale sammenhold han fik etableret i de radikale miljøer og den mening han fik med livet, samt den muslimske identitet, begrænsede hans barrierer for at gå i krig. Det selvsamme kan ses i dokumentaren, hvori der blevet forklaret, at disse ekstreme netværk kunne tilbyde et fællesskab som kunne operere som en familie der kunne skabe et tilhørsforhold. *“They were offering something I never had, a family, understanding, belonging. This is where the journey started”* (Khan, 2015: 5;14). Denne fremmedgørelse er ikke nødvendigvis kun noget der foregår på et samfundsmæssigt niveau, men kan ligesåvel foregå på et mikroplan i privatsfæren. Således kan manglende kærlighed fra familien få individer til at søge ud mod ekstreme netværk for at få denne anerkendelse. Dette kan også ses i *M*'s fortællinger om hans forhold til sin far (Bilag 1:1). Denne følelse af at tilhøre et bestemt sted er en

utrolig vigtig pointe i netværksforklaringen. Som det også bliver beskrevet i de tidligere teorier, går det igen og igen, at en fremmedgørelse fra samfundet får individerne til at trække ud mod de ekstreme netværk. I dokumentaren bliver der foretaget et interview af en mand der er født uden den ene arm. Dette handicap gjorde, at han blev udstødt fra alle samfundslag allerede fra skolen af. De ekstreme netværk kunne acceptere ham som den han var, hvilket skabte et tilhørsforhold til dem: *“I grew up feeling emasculated, anyway because of my disability”* (Khan, 2015:16;19).

“I felt so shunted by everybody, I felt so alone, so isolated, I felt death was a really good option. I didn’t have a passion for life. Martyrdom, the notion of shahid, the mujahid, they became inspiring, they very much became enabling. I was unmistakably drawn to them” (Khan, 2015:16;48).

Der kan derfor argumenteres for, ud fra interviewpersonernes beretninger, at netværket kan være en vigtig forklaringskilde til hvorfor nogle mennesker bliver radikaliseret. *M* har således kunnet finde en identitet og et sammenhold i dette netværk, hvilket har draget ham yderligere fra samfundets normer. De samme faktorer gør sig også gældende for de interviewede i dokumentaren der alle fik et tilhørsforhold i de ekstreme netværk.

Delkonklusion af analyse af *M* samt dokumentar

De foregående afsnit har haft til formål, at analysere den indsamlede empiri, i form af interviewet, samt dokumentaren. Denne analyse har herudfra fremstillet flere forskellige årsager til, at subjekter bliver radikaliseret.

Krænkelser af de tre anerkendelsessfærer kan skabe en afstand mellem subjektet og samfundet. Dermed kan dette forklare, hvorfor et subjekt er åben over for en subkultur, i dette tilfælde, det radikaliserede miljø. Dette er grundet, at de her føler, at de kan få den anerkendelse de ønsker, samt agere i en intersubjektiv relation.

De unge føler sig ikke accepteret af samfundet, derfor udvikler de et form for had til det vestlige samfund. *M* føler sig ikke helt dansk, men heller ikke helt som en iraker. Det er derfor ikke religionen der har den afgørende rolle i radikaliseringsprocessen, men udelukkelsen fra det vestlige samfund, der kan skabe dette had. De radikaliserede

miljøer kan også tilbyde personer som *M* et fællesskab, som han ikke før har haft, hvilket også vil påvirke ham yderligere.

Nogle subjekter vælger at træde ind i det radikaliserede miljø, grundet manglende forpligtelser til f.eks. familien. Der har derfor ikke været mange til at påvirke ham i en anden retning. Derudover kan det konkluderes, at der også foregår en rekrutteringen til de radikale miljøer. Som det fremgår i både teori og interviewet, var det især det uformelle netværk, som dragede subjekterne ind i disse miljøer.

Separation mellem subjektet og samfundet kan også være med til at påvirke dets beslutning om at deltage i det radikaliserede miljø. Denne separation skaber en fremmedgørelse, hvilket vil få subjektet til at lede efter andre miljøer, hvor det passer ind.

M og flere af de medvirkende i dokumentaren har igennem deres liv søgt efter accept fra samfundet og deres nære relationer. Da dette ikke er lykkedes, har de opsøgt det radikaliserede miljø, for at danne et fællesskab, få anerkendelse samt en følelse af tilhørssted.

Det kan derfor konkluderes, at en af årsagerne til, at subjekter bliver draget ind i radikale miljøer er en sammenfatning af manglende anerkendelse, forpligtelse samt had til det omkringliggende samfund. Analysen har prøvet at skitsere, hvordan en radikaliseringsproces kan se ud, hvilket bliver begrundet med interview og dokumentar.

Analysestrategi til forståelse af Alternativets tiltag og SR-regeringens satspuljer

Nedenfor forklares det hvordan analysen af hhv. Alternativets tiltag mod radikaliserings og den tidligere SR-regerings antiradikaliseringssplan, er foretaget. Der er anvendt dokumentanalyse som metode, og dermed også som analysestrategi, til analysering af SR-regeringens antiradikaliseringssplan. Desuden benyttes David Eastons model, for at give en forståelse for udformningen af det endelige dokument. I forhold til Alternativets tiltag, er der benyttet dokumentanalyse og interview, da dokumentet ikke har været uddybende nok. Det uddybes nedenfor hvad der især er lagt vægt på i de givne analyser.

Dokumentanalyse af Alternativets tiltag suppleret med interview af Josephine Fock

Der benyttes dokumentanalyse af Alternativets tiltag. Som tidligere nævnt er tiltagene hentet på politisk leder for Alternativet Uffe Elbæks facebookside (Bilag 3). Da denne ikke uddyber tiltagene særligt meget, har vi valgt at skrive førnævnte mail til Josephine Fock, for at få en uddybelse (Bilag 2). Dette interview er brugt for at få en uddybelse af de fem forskellige tiltag, antiradikaliseringsplanen består af.

Det er vigtigt at forholde sig kritisk til dokumenter fra politiske aktører. Disse aktører har ofte, hvis ikke altid, til formål at føre egen politiske agenda ud i livet. I denne sammenhæng bruges dokumenter ofte til at fremhæve positive sider og nedtone ulemper ved egen politik (Triantafillou, 2016:130). Det er derfor med bevidsthed om, at Josephine Fock har søgt at fremhæve positive aspekter og nedtone negative ved den foreslåede politik, i den mail hun har tilsendt os. Det er derfor i analysen vigtigt at forholde sig kritisk overfor de udsagn hun tilkendegiver, og forsøge at forstå hvilken tanke der er bag hendes valgte formuleringer. Dog skal det siges, at det dokument der analyseres, er en mail der er tilsendt projektgruppen, og ikke et offentligt dokument. Der kan derfor argumenteres for at dette dokument har færre politiske undertoner, end eksempelvis et offentligt dokument ville have. Når det så er sagt, så må stort set alt der kommer fra politiske aktører også analyseres som noget der bruges til at overbevise om fornuften ved egen politik, da dette vel er essensen i politik.

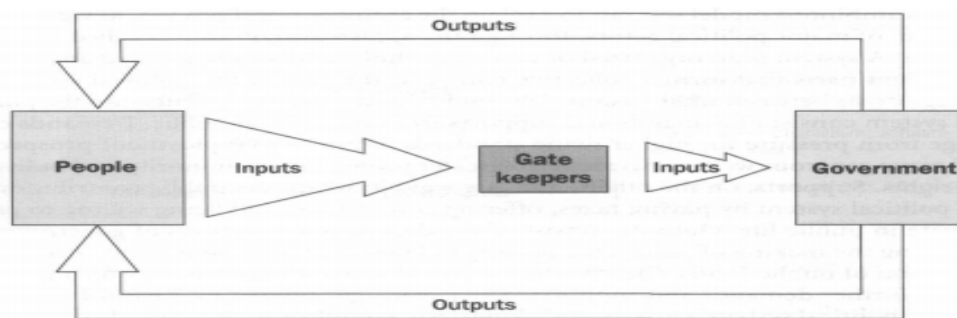
Josephine Focks mail må antages at være udtryk for den politiske indfaldsvinkel som Alternativet har omkring bekæmpelsen af radikalisering. Det er vigtigt at forstå, at den måde politiske dokumenter fremstiller et problem og dets løsningsforslag, bevidst eller ubevidst, er med til at skabe en bestemt form for politisk tilgang til problemet (Triantafillou, 2016:133). Hermed er den måde problemet fremstilles og de løsningsforslag der følger med, en måde at påvirke til at føre en bestemt form for politik. Der findes altid flere måder at fremstille et problem på, og dermed kan problemfremstillingen ikke siges at være objektiv. Det er derfor vigtigt at forholde sig kritisk overfor, at en bestemt fremstilling af et problem, kalder på en bestemt løsning. Derfor kan der være politiske motiver bag at skabe bestemte rammer for forståelsen af et problem (Triantafillou, 2016:133). I dokumentanalysen af Josephine Focks mail, vil det derfor blive afsøgt hvordan problemerne fremstilles, så de kalder på bestemte løsninger. Det vil dermed også blive undersøgt hvilke aktører Alternativet finder

vigtige at inddrage i løsningen af den stigende radikaliserings. Det vil også blive afklaret hvilke bagvedliggende tanker og forestillinger disse løsningsforslag bunder i.

Eastons model

David Easton er en amerikansk politolog, som har opstillet Eastons model, som med fordel kan bruges til policy-analyser i demokratiske systemer. Modellen kan bruges til at forstå det politiske system, samt hvordan de forskellige instanser påvirker hinanden (Heywood, 2013:21). Modellen består af input som eksempelvis kan betegnes af love. Input består af de krav til Folketinget, som bl.a. kommer fra befolkningen, medierne og interesseorganisationer (Heywood, 2013:21). Man kan dertil også tilføje throughput til at beskrive, hvordan et system fungerer. Throughput omhandler det, der sker i det politiske system mellem input og output, en slags black box (Schmidt, 2010:2). Til slut er der et feedback system, hvor befolkningen kan ændre deres holdninger som følge af systemets output.

SR-regeringens satspuljer til bekæmpelse af radikaliserings, kan være opstået på baggrund af et pres fra befolkningen. Dette begrundes med det stigende antal terrorangreb i Vesten. Eksempelvis er SR-regeringens udspil lavet d. 27. januar 2015, hvilket er lige efter et terrorangreb i Paris d. 7. januar 2015 (Information, 2016). Dermed kan befolkningen, samt medierne have en forhøjet interesse i at ændre politikken, så der kommer et større fokus på bekæmpelse af terror og radikaliserings. Dermed vælger de at lægge et pres på regeringen, for en ændring af politikken. Regeringen har derfor valgt at lave et nyt forslag til at forhindre radikaliserings, og opretter dermed et nyt lovforslag. Dette ses som starten af lovgivningsprocessen i det politiske system. Regeringen skal have et flertal i Folketinget for at lovforslaget kan gå igennem, og derfor skal de politiske aktører, sammen finde en løsning eller kompromis inden for den institutionelle arena. Når dette opnås, betyder det at input er blevet omsat til output i form af en endelig lov, som nu kan blive offentliggjort til befolkningen. Efterfølgende vil der opstå et outcome, som er virkningen og effekten af en bestemt lov. Dette vil føre til en feedback fra befolkningen, tilbage til regeringen. Hvis der er en meget kritiseret og negativ feedback fra bl.a. befolkningen, virksomheder og medier, vil regeringen overveje at ændre loven, og dermed starte forfra med en ny lov eller en lovændring i den politiske proces. Nedenfor ses Eastons Model, omhandlende processen i det politiske system.

(Heywood, 2013:21).

Dokumentanalyse af den tidligere SR-regerings tiltag mod radikaliserig

De satspuljer der er lavet af den tidligere SR-regering med støtte fra alle Folketingets daværende partier undtagen Enhedslisten, er udmundet i et dokument der nedenfor analyseres. Dette afsnit forklarer de metodiske overvejelser ang. dokumentanalysen af dette dokument, og det søges hermed at forklare den valgte analysestrategi. Det er meningen, at man efter analysen af dokumentet, skal have forståelse for hvad tiltagene indeholder, hvorfor de har dette indhold, samt hvilken politisk agenda det er udtryk for.

Dette dokument deler mange af de overvejelser der er gjort inden analysen af mailen fra Alternativets Josephine Fock. Dog er der også andre overvejelser i spil.

Først og fremmest er der anvendt supplerende materiale i analysen af dokumentet.

Selve dokumentet indeholder blot en oversigt over satspuljernes overordnede udmøntning, samt hvor mange midler der er afsat til hver del. Her er der anvendt materiale især fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets hjemmeside som supplerig. Dette er gjort, da der på denne side er uddybelse af flere af de delinitiativer, der er en del af satspuljedokumentet. Hermed er det nemmere at forstå baggrunden for de valgte indsatsområder.

Det er med analysen af dette dokument, i højere grad vigtigt at forholde sig kildekritisk, hvad angår politisk budskab, end det var til mailen fra Josephine Fock. Dette er vurderet, fordi det er et offentligt dokument, og dermed tilgængeligt for alle i modsætning til mailen. Som tidligere nævnt er det vigtigt at forsøge at forstå de bagvedliggende politiske agendaer ved fremstillingen af et dokument. Det skal således overvejes, hvorfor formuleringerne i dokumentet er som det er, og hvad dette kan have af betydning for forståelsen af dokumentet (Triantafillou, 2016:130f). Der

bliver hermed kigget på, om planerne i praksis udfører det, som de i dokumentet giver udtryk for. Eksempelvis er der en overskrift i dokumentets Indsatsområde 2, der ikke stemmer overens med de konkrete tiltag der er foretaget. Grunden til dette søges forklaret og analyseret.

Det er ligeledes vigtigt at overveje hvordan fremstillingen af problemer kalder på bestemte løsninger (Triantafillou, 2016:133). Da dette dokument er en udformning af de konkrete løsningstiltag, der er foretaget til bekæmpelse af radikalisering, fremgår der ikke en problemformulering som sådan. Det vil dog søges analyseret, hvilke aktører og fremgangsmåder, som disse løsningsforslag inddrager. Hermed vil det blive tydeligere hvem, hvad og hvordan man ifølge satspuljepartierne, skal gribe radikaliseringproblemstillingen an. Dette vil også give en bedre forståelse af, hvordan partierne har diagnosticeret problemet.

Analyse af Alternativets antiradikaliseringsplan

Alternativets antiradikaliseringsplan består som tidligere nævnt af fem forskellige tiltag. Ud fra interview med Finans-, Grundlovs-, Integrations-, Rets- samt Udlændingeordfører Josephine Fock uddyber politikerne tiltagene og holdningen bag. Det første tiltag indebærer flere ressourcer til forebyggende socialt arbejde på gadeplan, samt støtte til muslimske organisationer i deres sociale og forebyggende indsats her moderate imamer:

”Den helt konkrete udvælgelse er jo op til ministerierne. Der er jo masser af civilsamfundsorganisationer som f.eks. bydelsmødrene eller Mariam Moské for at nævne et par stykker, som jeg synes kunne støttes. Men som sagt er det jo ministerierne, der skulle udvælge den slags“ (Bilag 2:1).

Det skildres her ifølge Josephine Fock, at det er ministeriernes opgave, hvordan ressourcerne skal fordeles inden for de forskellige organisationer. Dette er noget som skal ansøges på baggrund af projektbeskrivelser og monitoreres samt evalueres af ministerierne.

Josephine Fock taler altså her om, at prioritering og udvælgelse af forebyggende projekter afgøres af de forskellige ministerier på baggrund af både økonomi og hvilke

organisationer/sager man ønsker at bakke op omkring. Et parti som Alternativet har grundlæggende værdier som medborgerskab, inddragelse af borgerne i beslutningsprocesser samt at tage organisationerne med på råd. Her understreges et særligt vigtigt område for partiet, hvor demokratiet ikke bare er at sætte sit kryds ved kommunal og folketingsvalg, men inddrage den enkelte borger i et nærdemokrati. Her ligger både en forpligtelse i at være en aktiv borger, men samtidig også gør at den enkelte samfundsborger skal føle sig hørt.

Derudover lægger Alternativet kraftig afstand til den ekskluderende holdning, hvor marginaliserede grupper og religiøse minoriteter bliver sat ud på et sidespor, i stedet for at arbejde forebyggende. Her har vi med et parti at gøre, der har en grundlæggende overbevisning om at inkludere alle former for borgere ved sociale tiltag, da det ud fra Alternativets optik har den største effekt.

”De tilbyder andre former for fællesskaber og sociale relationer som alternativ til de ekstreme fællesskaber. Al erfaring og forskning peger jo på, at man ekskluderes fra ”almindelige” positive fællesskaber før man radikaliseres” (Bilag 2:1).

Fællesskaber og sociale relationer er omdrejningspunktet for Alternativets grundlæggende forståelse af det forebyggende afsæt for at forhindre radikalisering. Josephine Fock underbygger denne forståelse ved at inddrage forskningsresultater, der viser at netop civilsamfundsorganisationer på forskellige niveauer kan ændre på at ekskludere forskellige etniske minoriteter. Dette kan fremstå noget let for en politiker at henføre til forskning, som en generel antagelse for validitet og substans. Dels fordi hun ikke refererer til konkrete data og dels på baggrund af manglende belæg. Det andet tiltag fra Alternativet mod bekæmpelse af radikalisering indebærer at adskille overvågning og kontrol fra sociale indsatser. Herunder forklares det yderligere, at hvis der er behov for at opgradere konventionel efterretning, er det en mulighed. Dog er det vigtigt, at det sociale arbejde er tillidsopbyggende og dialogorienteret. Her er der altså lagt vægt på sociale tiltag i stedet for fokus på overvågning gennem PET:

”Konventionel overvågning er netop den overvågning, der foregår gennem PET som jo ikke har et socialt tilsigte også. Problematikken opstår når man

sætter de tillidsskabende relationer og sanktioneringen/overvågningen sammen. F.eks. en mentorordning, hvor mentoren også skal indberette til myndighederne” (Bilag 2:2).

Josephine Fock nævner, at det er en udfordring med de sociale indsatser, og det netop derfor er væsentligt med et stærkt og velfungerende civilsamfund. Hun mener her, at det er de forskellige positive lokale fællesskaber, der har potentiale til at rykke på mennesker i radikaliserede miljøer.

Igen fremhæver Josephine Fock det relationelle og fællesskabet som grundlæggende faktorer, der skal være tilstede for opbygge et mere tillidsbaseret forhold til de etniske minoriteter og mindske den modstand og mistro, der ofte er over for systemet/myndighederne. En mulighed for at danne en sådan relation i hverdagen kunne eksempelvis være skolelæreren eller boksetræneren, der ofte er tæt på de unge.

”Det kan også sagtens være skolelæreren, boksetræneren eller en anden form for lokal ildsjæl. Humlen er jo netop, at det sjældent er en kontrollant fra staten der er brug for. Eller sådan en dobbeltrolle, hvor man både er den nye ven og den der repræsenterer kommunens interesser” (Bilag 2:2).

Det tredje tiltag består af flere målrettede indsatser i fængslerne, herunder isolationsfængsling samt øget overvågning af terrordømte, men også større vægning på flere sociale indsatser i fængslerne.

”Hvis man spørger fængselsforbundet (der repræsenterer fængselsbetjentene) så peger de fuldstændig på, at det igen er en god relation i fængslet, der gør forskellen. Hvis det kan være en fængselsbetjent, der skaber den tillid er det fantastisk, men igen er der en udfordring i, at de også repræsenterer kontrol og myndighed. Men af og til lykkes det alligevel. Men man kan jo sagtens flytte flere former for mulige relationer ind i fængslerne” (Bilag 2:3).

Eksempelvis mener Josephine Fock, at tilliden mellem de indsatte og en evt. mentor eller den gode relation til de ansatte herunder fængselsbetjentene genererer øget forståelse. Den optik underbygger igen Alternativets grundlæggende forståelse af, at det forebyggende arbejde er afgørende for at mindske radikaliserings af de unge. Igen

inddrages personer som arbejder i de arenaer, hvor der kunne være potentielle unge på vej mod en radikaliseret overbevisning.

Ifølge Josephine Fock er det en udfordrende opgave, da de ansatte i systemet uvilkårligt repræsenterer myndighederne, og derfor er det en balance mellem tillid og myndighed. Her understøtter ovenstående igen en noget enkel og generaliserende vinkel på ovenstående komplekse udfordringer.

Det fjerde tiltag indeholder afprøvning af nye eksperimenterende samt forebyggende indsatser, hvor Alternativet mener, at man skal finde inspiration fra f.eks. Italien, der har øget adgang til kulturlivet. Her uddyber Josephine Fock, hvad man har formået at gøre i Italien for at forebygge radikaliserings:

"I Italien og faktisk også England øger man i disse år tilskuddet til kulturinstitutioner også som et led i modarbejdelsen af ekstreme holdninger. Det er jo i virkeligheden sådan et klassisk "dannelsestiltag" som vi f.eks. også kender tilbage fra højskolebevægelsen oprindelse. At den almene kulturelle dannelse skal være så tilgængelig som muligt for alle samfundets sociale lag og grupper" (Bilag 2:3).

Derudover udtrykker Josephine Fock, at det er nødvendigt i det forebyggende arbejde, at vi langt mere forsøger at afdække og forholde os til de frustrationer, som de radikaliserede adresserer ved vores samfund. Ikke at vi skal ændre kurs eller føje os, men langt mere åbne op for en bredere og ærligere dialog. I stedet for kun at fokusere på moskeer og religionen. Ud fra ovenstående optik understreger det Alternativets grundlæggende tankegang om, at vi bliver nødt til at fokusere mere på de radikaliseredes frustrationer og modstand mod vores samfund. Dette er baseret på nødvendigheden af at gå ind i de svære og komplekse diskussioner, således at der bliver åbnet op for en større indsigt i de bevæggrunde der ofte ligger til grund for radikaliserings mv.

Det femte tiltag tager afsæt i aldrig mere at gå i krig uden et klart folkeretligt grundlag. Alternativet mener, at man bør føre en langt mindre offensiv og militant udenrigspolitik, og derfor i langt højere grad må sætte fokus på diplomati, udvikling og humanitært arbejde.

"Det er vigtigt at sige, at det på ingen måde retfærdiggør terror eller gør

terror til "vores egen skyld" eller noget som helst. Det er evident, at vores deltagelse i krige afføder modreaktioner og frustrationer og benægter vi, at forholde os til dem og "bare" peger på alle mulige andre faktorer, så er det unægtelig svært at gøre noget ved de udfordringer det også skaber at gå i krig" (Bilag 2:4).

Josephine Fock pointerer, at hvis Danmark deltager i krige, kan det være medårsag til den stigende radikalisering. Ikke at det retfærdiggør terror, men det er dog nødvendigt at forholde sig til, at Danmarks deltagelse skaber store udfordringer og frustrationer. Josephine Fock uddyber efterfølgende, at spørgsmålet om at kigge passivt på også kan medføre radikalisering. Det er en kompleks sag, som ikke kan stilles firkantet op, da både passiv og aktiv udenrigspolitik vil afføde reaktioner. Afgørende er det dog ifølge Alternativet, at vi i Danmark retter os mere mod et folkeretligt mandat til at gå i krig. *"Hvis vi kræver, at diktatorer og undertrykkende organisationer skal overholde folkeretten, så er det jo altså vigtigt, at vi også selv gør det hvis vi intervenserer"* (Bilag 2:4).

Delkonklusion af Alternativets antiradikaliseringsplan

Alternativets forslag til bekæmpelse af radikalisering får dem til at fremstå, som et parti, der grundlæggende tager afsæt i en forståelse hvor særlig øget forebyggende tiltag der skal effektueres. Den forebyggende indsats kan ifølge Alternativet igangsættes på flere måder og niveauer. Dels gennem det professionelle relationelle arbejde i eksempelvis det offentlige system, hvor medarbejdere på skoler, institutioner og organisationer er med til at skabe tillid til unge som potentielt kunne gå mod mere radikaliserede kræfter. Dels ved at støtte op om at inddrage og gøre den kulturelle dannelse tilgængelig for alle samfundslag og sociale grupper. Samt på det udenrigspolitiske område, hvor Danmarks deltagelse i krige, bør afgøres ud fra et folkeretligt mandat, og ikke skal afgøres udelukkende på baggrund af politiske årsager.

Generelt i antiradikaliseringsplanen kunne man foranlediges til at få den forståelse, at samtlige tiltag som Josephine Fock fremlægger virker noget ukonkrete og mangler dokumentation, hvilket skaber et delvist diffus billede af Alternativets antiradikaliseringsplan. Dette skal dog også ses i sammenhæng med at Alternativets

antiradikaliseringsplan kun består af fem tiltag, og dermed ikke er et færdigudarbejdet lovforslag.

Analyse af den tidligere SR-regerings tiltag til bekæmpelse af radikalisering

Den tidligere SR-regering har som tidligere nævnt lavet tre indsatsområder, der i alt rummer 19 initiativer, i kampen mod radikalisering. Hvad disse tiltag indeholder, samt hvilken form for fremstilling af radikaliseringsproblemet dette kommer sig af, vil blive analyseret i de efterfølgende afsnit. Hver af de tre indsatsområder har et afsnit. Til slut vil en sammenfatning af indsatspuljernes formål forekomme.

Indsatsområde 1: Styrkelse af kommunerne

Det første indsatsområde har til formål at styrke og tilføre kommunerne værktøjer til bekæmpelse af radikalisering. Dette indsatsområde har samlet fået 21,6 millioner kroner. De fleste af disse penge (12 mio.) er gået til en ændring af Serviceloven, mens resten er brugt til øget forskning, undervisning og opkvalificering af fagpersoner (Bilag 4:1).

Det er svært at finde konkret dokumentation på hvordan disse penge er blevet brugt, og dermed også hvordan antiradikaliseringen skal foregå. Der er dog ingen tvivl om, at når man kigger på dette indsatsområde, så har det været den daværende regerings tanke at styrke kommunerne. Man har søgt at give dem bedre uddannede fagfolk, flere midler til samarbejdsnetværk på tværs af kommunerne, og en øget forskningsindsats som skal skabe mere viden på området, og dermed også bedre forudsætninger for løsninger (Bilag 4:1).

Den største del af midlerne på Indsatsområde 1, er gået til en ændring af Serviceloven. Serviceloven har til sigte: *"at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer"* (Social- og Indenrigsministeriet, 2015). Der er således sat 12 millioner kr. ud af de i 21,6 millioner på dette indsatsområde af, til en ændring af Serviceloven.

Det er formålet med ændringen at den skal gøre kommunerne mere handlekraftige overfor radikalisering. Således var det før ændringen sådan, at kommunen ikke selv havde mulighed for at opsøge individer og familier, der kunne tænkes at have brug for

Serviceovens støtte (Social- og Indenrigsministeriet, 2015). Med ændringen i Serviceloven, er det blevet muligt for kommunerne at tilbyde:

”at få gratis, målrettet rådgivning i henhold til § 10, hvis de henvender sig, fordi de er i risiko for at blive radikaliserede eller de ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Tilbuddet om rådgivning kan omfatte opsøgende arbejde” (Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, 2015c).

Herunder har kontaktpersoner og mentorer fået mulighed for selv at kontakte de unge, der kan være i fare for at ende i radikalisering, eller allerede er det.

Dermed udtrykker den daværende regering gennem udformningen af dette dokument, at kommunerne har en vigtig rolle at spille i kampen mod radikalisering. Det er kommunernes viden, rådgivning og værktøjer man forsøger at forbedre med dette indsatsområde. Dermed er det altså myndighederne man søger at styrke. Det er dog også de bløde myndige værdier man vil styrke. Således er der tale om undervisning, forskning og rådgivning som vigtige dele af denne indsatspulje, og hermed altså en styrkelse af kommunernes bløde værktøjer til bekæmpelse af radikalisering. Der er her nemlig ikke tale om mere politi eller social kontrol.

Indsatsområde 2: Styrket forebyggelse – eller ikke?

Dette indsatsområde fremstår umiddelbart som en samling af forebyggende initiativer. Således hedder det sig i satspuljen at indsatsområdet indeholder *”Nye værktøjer til forebyggelse af radikalisering”* (Bilag 4:1). Dykker man ned i indsatsområdet og undersøger nærmere hvad der er sat penge af til, er dette indsatsområde i højere grad en kombination af styrket forebygning, kontrol og exitindsatser.

På forebyggelsesområdet er der sat penge af til oprettelsen af et mentorkorps. Disse mentorer har til formål at: *”... hjælpe personer, navnlig unge, som vurderes at være i risiko for radikalisering eller at have tilknytning til ekstremistiske miljøer med at holde sig fri af disse former for risikoadfærd”* (Udlændinge-, Integration- og Boligministeriet, 2015a) . Mentorerne skal altså hjælpe de unge som vurderes til at være i fare for at blive radikaliserede. Det fremgår af satspuljedokumentet, at der skal laves dette arbejde. Det er dog udeladt her, at disse mentorer skal gøre deres arbejde

på baggrund af et seks dages kursus, og efterfølgende erfaringsdelingsseminarer med andre kommuner (Udlændinge-, Integration- og Boligministeriet, 2015a). Her kan man påpege, at den daværende regering har udeladt, at det er en forholdsvis sparsom uddannelse disse mentorer får. Dette er et godt eksempel på nedtoning af ulemper ved egen politik, og fremhævelse af gode sider. Hermed ikke sagt at mentorerne ikke kan være en del af løsningen og et godt initiativ, men deres kompetence og uddannelse på området er økonomisk forholdsvis nedprioriteret. Dette delinitiativ har således modtaget 5,1 millioner, som skal deles med et andet delinitiativ. Til sammenligning er det samlede beløb til styrkede exit-indsatser, som er under samme indsatsområde som mentorkorpset, men del af en anden række delinitiativer, blevet tildelt 14,1 millioner kroner. Ligeledes er der gået 1,4 millioner til et nationalt udrykningsteam, som har til formål at stoppe individer, der vil rejse til andre lande for at kæmpe i ekstremismens navn. Dette giver et samlet beløb på 15,5 millioner kroner til delinitiativer, hvor der søges at gøres noget ved radikaliseringen, efter det er sket (Bilag 4:1f).

Det skal hermed ikke siges at exitstrategierne ikke har nogen effekt eller er en dårlig idé. Det kan dog understreges at overskriften for indsatsområdet er misvisende.

Overskriften lyder: *"Indsatsområde 2 – Nye værktøjer til forebyggelse af radikalisering"* (Bilag 4:1). I praksis går ca. to tredjedele af pengene dog til exitindsatser, udrykningsteam og kontrol på internettet. Dette er muligvis gjort for at nedtone, at der i virkeligheden ikke bliver brugt særligt mange penge på forebyggelse. Det hele kommer dog til at fremstå meget utroværdigt, når man analyserer dette indsatsområde i dybden.

Indsatsområde 3: Styrkelse af civile aktører

På dette indsatsområde søges det at forbedre civilsamfundets kapacitet til bekæmpelse af radikalisering, samt at forbedre samarbejdet mellem disse og de offentlige myndigheder. Blandt delinitiativerne på dette indsatsområde finder man: *"Støtte til myndighedernes strategiske samarbejde med lokale ressourcepersoner"* og *"PET's styrkede outreach-indsats"* (Bilag 4:2). PET's outreach-indsats er personer der hjælper til i lokalmiljøet med at uddanne og spare med lokale kapaciteter, samt at rekrutterer disse til PET's outreach-netværk (Job i Staten, 2015). Selvom der her er tale om en PET-indsats, er det ikke med fokus på efterretningsarbejdet, men i højere

grad på at lade PET hjælpe og vejlede lokale aktører med de kompetencer de har til rådighed.

Der er også afsat midler til at styrke de lokale foreninger og deres kompetencer på området. Denne pulje har kun modtaget 1,3 millioner, som lokalforeningen har kunnet ansøge om at modtage en andel af. Det konkrete mål med puljen er beskrevet således: *"... at aktivere, mobilisere og understøtte civile samfundsforeninger og/eller organisationer således, at de udgør et reelt og positivt alternativ til radikaliserede miljøer. Sigtet er, at de via konkrete aktiviteter skal påtage sig en mere aktiv rolle i forhold til at gå i dialog med unge i risiko for radikalisering og ekstremisme, og bidrage til at skabe positive fællesskaber, der kan fungere som alternativ til de fællesskaber, hvor der er risiko for radikalisering og ekstremisme"* (Styrelsen for International Rekruttering og Integration, 2015).

Med denne pulje signaleres det, at de civile aktører, her i form af foreningslivet, skal deltage mere aktivt i forebyggelse af radikalisering. Det er her meningen at foreningerne skal blive mere kompetente til dette, og via uddannelse af foreningslivets aktører og aktiviteter, være med til at sikre, at færre bliver tiltrukket af det radikaliserede miljø. Den bagvedliggende tanke er her, at et stærkt civilsamfund, bygger på at foreningslivet har kapaciteten til at håndtere samfundsmæssige problemer. Det skal her pointeres, at bestemte aktører er udelukket som en del af løsningen. Således er det blevet vedtaget som en del af satspuljen, at civilsamfundsaktørerne der inddrages, ikke inddrager imamer og moskéer. Det er et pres fra de borgerlige partier, der har medført, at man ikke har inddraget imamer og moskéer i aftalen (Kaae, 2015). Dette er et godt eksempel på de kompromiser, der finder sted som en del af Eastons model omkring vedtagelsen af et forslag som dette. Det output der omhandler ikke at inddrage imamer og moskéer, har fået et negativ feedback fra de borgerlige partier. Dette har medført at black box kommer i spil, da der skal ske en ændring af output, grundet den negative feedback fra de borgerlige partier.

På dette indsatsområde er der også taget initiativ til en national hotline. Denne skal sørge for, at familiemedlemmer, pårørende eller venner, som er i tvivl om en persons involvering i radikaliserede miljøer, får et sted de kan ringe til for at få rådgivning. Denne rådgivning skal hjælpe dem med at finde ud af hvordan de kan hjælpe den pårørende ud af det radikaliserede miljø, eller forebygge at de overhovedet bliver en

del af det. Dette skal ske gennem henvisning til relevante offentlige instanser, foreninger, osv., men også med rådgivning til hvordan den pågældende person selv kan være behjælpelig (Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, 2015b). Det sidste delinitiativ på dette indsatsområde, er forældre- og pårørende-coaching. Det skal her være muligt for forældre der opsøger det offentlige, at modtage coaching og uddannelse i hvordan de hjælper deres børn væk fra de radikaliserede miljøer. Det formuleres således: *”at bidrage til, at forældre til unge i risiko bliver positive ressourcer, der kan hjælpe de unge til at holde sig fri af ekstremisme og anden risikoadfærd”* (Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, 2015a). Dette initiativ handler hermed om forebyggelse helt ind i hjemmet hos de udsatte unge. Det søges at gøre forældrene til ressourcer i antiradikaliseringen.

Indsatsområde 3 handler om at styrke det civile samfund, og dette bliver gjort med forskellige initiativer. Det er dog tydeligt, at det offentlig ikke skal overgive magt til civilsamfundet i alt for høj grad. Således er det udvalgte ansøgende foreninger, forældre og pårørende der opsøger myndighederne, samt PET, der modtager midler og kompetencer gennem denne plan. Kontrollen fra det offentlige slippes på ingen måde, og dette er udtryk for en idé om, at det er staten der bedst kan kontrollere og facilitere forebyggelsen af radikalisering i civilsamfundet. Det er også værd at nævne at der samlet er sat 10,2 millioner af til dette indsatsområde. Det er hermed klart nedprioriteret i forhold til indsatsområde 1 og 2.

Delkonklusion af SR-regeringens antiradikaliseringsplan

Dette afsnit er en delkonklusion af satspuljernes hensigt og de bevæggrunde, der har været til stede som forudsætning for, at satspuljerne er formet som de er. Først og fremmest er der kommet mange midler til kommunerne, som ligeledes har fået flere handlemuligheder til bekæmpelsen af radikalisering. Mentorordninger, undervisningsmoduler og friere tøjler til at opsøge unge som følge af Servicelovens ændringer, er alt sammen tegn på dette. Dette er udtryk for et ønske om at styrke det offentlige, og at det er de offentlige kompetencer, der er det bedste værn mod radikalisering. Således er de tiltag der omhandler styrkelse af civilsamfundets aktører, også præget af offentlig kontrol. Gennem udvælgelse af hvilke foreninger der skal

have midler og opkvalificering af personale, sørges der i denne lov for at selv det civile aspekt, er styret af det offentlige. Det at PET også er nævnt flere gange i satspuljedokumentet, styrker påstanden om, at denne fordeling af midler er gennemsyret af offentlig kontrol. Når det så er sagt, så kan man også argumentere for at der i udformningen af dokumentet, er en erkendelse af, at det offentlige ikke kan løse radikaliseringsproblemet alene. Der søges således med delinitiativerne at gøre foreninger, forældre og pårørende, og lokale ressourcepersoner, til en del af løsningen. Der er ligeledes gjort et forsøg på at få planen til at lyde forebyggende, selvom mange af tiltagene bunder i kontrol og exitindsatser, som vel må formodes at være til dem der allerede er inde i miljøet.

Overordnet set er fordelingen af delinitiativer udtryk for, at radikalisering ses bedst bekæmpet med en stærk offentlig sektor, der skal tilbyde rådgivning og hjælp. Samtidig skal det offentlige kontrollere indsatsen i civilsamfundet, ved at udvælge relevante ressourcepersoner og foreninger, der skal have midler til at bekæmpe radikalisering. Der er ligeledes fokuseret på at PET og andre instanser, skal have midlerne til handle med udrykning og exitstrategier, hvis radikaleringen skulle forekomme alligevel.

Diskussion

I det følgende afsnit vil der blive diskuteret, hvilket af de to antiradikaliseringplaner der har den største effekt i form af forebyggelse og bekæmpelse. Dette vil blive diskuteret ud fra *M* og dokumentaren *Jihad: A Story of the Others'* beretninger samt den teori der er blevet benyttet i opgaven. Der vil blive diskuteret styrker og svagheder i begge løsningsforslag. Det skal påpeges, at denne diskussion tager sit udgangspunkt i den indsamlede empiri. Det skal derfor ikke ses som et endeligt svar på, hvordan problemet med radikalisering løses, men derimod hvordan radikalisering bedst kan løses ud fra den indsamlede viden.

Den overordnede struktur bag planerne

Alternativets løsningsforslag er i høj grad baseret på at styrke civilsamfundet. De er stadig klar til at styrke konventionel overvågning, men der lægges op til, at de i langt højere grad vil styrke de civilsamfundsorganisationer, som arbejder med

radikalisering på gadeplan. Netop inddragelse af civilsamfundsorganisationer i form af eksempelvis moskéer og imamer er blevet sorteret fra i den tidligere regerings antiradikaliseringsplan. I Alternativets løsningsforslag vil de gerne gøre det muligt for moskéer at søge penge fra det offentlige med det klare formål, at forebygge radikalisering. Styrken ved dette løsningsforslag er, at disse organisationer, hvis de havde ressourcerne og tiden til det, kunne have stoppet *M* i tide inden han søgte hen imod radikale miljøer der ville acceptere ham og ville tilfredsstille de spørgsmål han havde. Dette kunne give *M* muligheden for at opsøge et mere moderat miljø. Disse civilsamfundsorganisationer kunne have givet ham et miljø, hvor han følte sig accepteret. Det skal siges at det er Alternativet der mener at dette vil modvirke radikalisering. Det er dog svært at sige om individerne i praksis vil opsøge disse fællesskaber. Tilgængelighed er ikke lig med at mulighederne benyttes.

Den tidligere regerings antiradikaliseringsplan handler i høj grad om at styrke de offentlige institutioner. De fremsætter således initiativer der både skal forebygge selve processen, men også forebygge et reelt angreb. Der bliver således lagt penge til organer som mentorordningen, men disse forebyggelsespuljer har alle det formål, at de skal rapportere tilbage til myndighederne. En styrke ved dette løsningsforslag er, at der på denne måde kan skabes bedst mulig kontrol. Dette kan være en fordel i og med, at det offentlige præcist kan evaluere, hvilke indsatser der virker og hvilke der ikke gør. En svaghed ved strategien om, at det offentlige skal kontrollere alt er, at det forebyggende organ i forvejen har en mistillid i disse subkulturer. Som Alternativet også påpeger, har individer der er i fare for at blive radikaliseret ofte ikke tillid til det offentlige system, fordi dette har udvist manglende anerkendelse af dem, i den retslige- og solidariske sfære. Mange af disse individer føler, at den diskursive ramme som de oplever igennem politikerne og mediernes retorik har en fordømmende tone imod deres muslimske identitet. Derfor er det tænkeligt, at de vil afvise hjælp fra en person, som repræsenterer staten. Alternativet har den holdning, at man skal prøve at adskille tillidspersonerne fra staten. Hermed er der ifølge Alternativet, større chance for at nå ind og påvirke de unge i en positiv retning. Alternativet mener, at det eksempelvis er boksetræneren eller skolelæreren, da disse har større mulighed for at blive fortrolige med individerne i fare for radikalisering. Man kan dog godt stille spørgsmålstejn ved, om skolelæreren eller boksetræneren besidder den viden og de kompetencer, der skal til for at modvirke radikalisering.

Manglende forpligtelser skaber tilgængelighed

Ifølge Olivier Roy gør det ikke forskel for involvering i det radikale miljø om individerne mangler forpligtelser. Dog kan det være brugbart ifølge Social Movement Theory da der bliver beskrevet, at mangel på forpligtelser kan skabe øget tilgængelighed. Det lader til, at mange af disse individer der søger hen imod de ekstreme miljøer ofte mangler et sted at føle sig hjemme. De kan skabe sig et uformelt netværk i disse miljøer med andre mennesker, som deler de samme frustrationer som dem selv. Alternativets løsningsforslag indeholder at inddrage civilsamfundsorganisationer, som kunne give disse individer et positivt fællesskab hvor de ville føle sig trygge og forpligtet til at være. Civilsamfundet kan altså operere som et alternativ til de ekstreme netværk. Dette kan vise sig at være en styrke, hvis disse organisationer kan skabe et tillidsbånd til individerne. Det er dog ikke modstridende i forhold til den tidligere regerings antiradikaliseringsplan, da de i Indsatsområde 3 har lagt penge af til at mobilisere civilsamfundet. Der er dog en vigtig pointe i styrkelsen af civilsamfundet, at de kan skabe et tillidsbånd til de mennesker der har det radikale miljø i tankerne. Hvis disse civilsamfundsorganisationer skal rapportere tilbage til myndighederne kan det skade tilliden. Netop dette bliver der lagt vægt på i Alternativets plan, hvor det bliver beskrevet, at man skal adskille tillidspersonerne fra staten. Dette bliver ikke nævnt i den tidligere regerings plan.

En anden pointe der kan inddrages er, at der altid vil eksistere rekruttering til aktivisme. Det er derfor svært at forestille sig, at disse civilsamfundsorganisationer kan nå at få fat i enhver, der søger et radikalt miljø endsige overbevise dem. Såfremt dette mislykkedes stiller Alternativets plan ikke nogle andre mulige løsninger for at sikre sikkerheden i landet. Her viser den tidligere regerings antiradikaliseringsplan sin styrke i og med, at der bliver lagt flere penge i monitoreringen af ekstremisme på internettet, nationalt udrykningsteam, exitindsatser samt en styrkelse af PETs outreach-indsats.

Samlingspunkt for had

Ifølge *M* var en af hans største motiver for indblandingen i disse miljøer den vestlige udenrigspolitik. I hans beretninger kan det udledes, at han var træt af den vestlige imperialisme der dræbte flere tusinde civile muslimer med deres bombeangreb blot for at få olie. I Alternativets løsningsforslag bliver der beskrevet, at Danmark aldrig skal gå i krig uden et folkeretligt mandat igen. Ifølge *M* og aktørerne fra dokumentaren var de allerede fremmedgjort fra samfundet og angreb i lande, hvor der eksisterer en majoritet med den samme identitet som subjekterne selv, virkede som et angreb på deres egen identitet. Styrken ved dette løsningsforslag er, at disse krige uden et folkeretligt mandat kan skabe et had til samfundet som gør, at subjekterne vil søge ud mod subkulturer, hvor de kan møde mennesker de kan dele en identitet med. Ifølge Roy kunne sådanne krige bruges som et samlingspunkt for had til Vesten. Dette kan underbygges da disse krige i høj grad bliver brugt som master framing af rekrutteringsenhederne for de radikale miljøer. Spørgsmålet er derfor, om manglende inddragelse i krige, hvor en bestemt befolkningsgruppe bliver undertrykt af en totalitær diktator ikke også kan bruges som master framing som f.eks. manglende ansvar. Derudover kan krige med et folkeretligt mandat stadig vinkles sådan, at Danmark og Vesten ville blive fremvist som satan, fordi deres reelle mål stadig var en styrkelse af egeninteresser. Alternativets plan om at undgå krige uden et folkeretligt mandat skal ikke ses som et endegyldigt svar på løsningen til radikalisering, da der både kan knyttes positive såvel som negative konsekvenser af denne politik. Der er dog ingen tvivl om at *M* er blevet fristet af det radikaliserede miljø, da der her blev tilbudt et alternativ til de værdier som den vestlige udenrigspolitisk udstråler. Hermed kan en knap så offensiv udenrigspolitik godt forestilles at have den effekt, at skabe en mindre fjendtlig stemning mellem muslimer og Vesten for visse individer, eksempelvis *M*.

Den tidligere regering berører ikke emnet krig, som en del af deres antiradikaliseringssplan. I forhold til den radikaliseringsproces der er kommet frem til igennem projektet bl.a. ved interview med *M*, understreges det at krig i f.eks. Mellemøsten skaber et øget had til Vesten, hvilket i nogle tilfælde kan skabe radikalisering. Derfor er det et stort kritikpunkt, at den tidligere regering ikke har

valgt at inddrage et så stort emne som krig og krigsdeltagelse med i deres antiradikaliseringsplan.

Kulturelt afsavn

Ifølge Olivier Roy befinder mange anden- og tredjegerationsindvandrere sig i en svær situation, hvor de ikke kan identificere sig med hverken kulturen i hjemmet eller i det offentlige rum. De får et kulturelt afsavn, der skaber en identitetskrise.

Ifølge *M* var det enormt svært at leve i Danmark med indvandrerbaggrund.

Den tidligere regerings antiradikaliseringsplan forholder sig på ingen måde til denne problemstilling. Det fremgår selvfølgelig ikke direkte, hvilke problemstillinger mentorerne eller andre offentlige tillidspersoner skal hjælpe individerne i fare for radikalisering med. Problemet med at være fanget i dette spændingsfelt mellem to kulturer, adresseres dog på ingen måde direkte i den tidligere regerings antiradikaliseringsplan. Dette er en stor mangel, da denne faktor virker til at have stor indflydelse på at unge søger ud i ekstremistisk og voldelige fællesskaber. Ifølge undersøgelserne i denne opgave angående radikaliseringsprocessen, er dette et virkeligt stort mangel i den tidligere regerings antiradikaliseringsplan.

Alternativet forholder sig til den ovennævnte problemstilling. Her foreslås nemmere adgang til kulturlivet, som det er forsøgt afprøvet i England og Italien. Idéen er, at alle klasser og samfundslag skal have adgang til kulturlivet. Effekten af dette, vil muligvis være, at individer i fare for radikalisering, i stedet får et sted hvor de kan få nogle kulturelle indtryk. Disse kulturelle indtryk vil muligvis give dem en samlet identitet og referenceramme, som de andre individer i samfundet. Der er dog også forbehold der skal tages til dette forslag. Det at skabe tilgængelighed, er ikke lig med, at de unge i fare for radikalisering vil opsøge disse kulturinstitutionstilbud. Som tidligere nævnt har disse individer ofte mistillid til staten, og dermed også projekter som staten er indblandet i. Derudover fremstår det som et meget vagt forslag, at man med nemmere adgang til kulturlivet, vil kunne modvirke radikalisering. Det er således ikke nævnt i forslaget hvilke kulturelle tilbud der ikke er åbnet for nu, men som vil kunne have en effekt i kampen mod radikalisering.

En anden måde Alternativet adresserer denne mangler på tilhørsforhold, er ved at påpege, at det er vigtigt, at vi tager de unge i fare for radikalisering mere seriøst i

deres samfundskritik. Man skal ikke føje sig, men tage en mere ærlig og mere åben dialog om tingene. Det at blive hørt og taget alvorligt angående sine frustrationer, har oftest positiv effekt på mennesker. Eksempelvis kunne *M* muligvis have fået en positiv oplevelse ud af at der var nogle med mere moderate holdninger, der havde taget hans frustrationer seriøst. På den anden side er det også nogle virkeligt nemme point Alternativet scorer her. Isoleret set påpeges det at de frustrerede anden- og tredjegerationsindvandrere skal tages seriøst, men hvem og hvordan det skal gøres, fremstår ikke af Alternativets plan. Om det er den politiske retorik, i civilsamfundet eller et helt tredje sted dette skal ændres, fremgår ikke i planen.

Rollemodeller for de unge

Gennem interviewet med *M* og det supplerende materiale fra dokumentaren *Jihad: A Story of the others*, blev det påvist, at lederskikkelser har indflydelse på at individer tiltrækkes af det radikaliserede miljø. For *M* var imamerne rollemodeller, og for de unge mænd i dokumentaren, var det et familiemedlem.

Den tidligere regering foreslår flere ting, der vil kunne give de unge mænd en mere positiv rollemodel. Således er der oprettet opkvalificering af fagfolk, et specialiseret mentorkorps og strategisk støtte til lokale ressourcepersoner. Hermed er der mange forskellige former for tilbud til de unge. Der er både personer der er bundet til det offentlige i form af mentorer og fagfolk, men også individer i civilsamfundet, som vil kunne fungere som positive rollemodeller. Hermed vil de unge i fare for radikaliserings have større chance for at undgå, at blive indsluset i et miljø, hvor rollemodellerne vil påvirke dem til at blive mere tilbøjelige over for radikale holdninger. Dog må man igen vende tilbage til det problem, at mange af de unge der er i fare for at blive radikaliseret, netop er det grundet en mistillid til staten og det etablerede samfund. Dette er der delvist taget højde i tiltaget, netop med inddragelse af lokale ressourcepersoner. Det er dog vigtigt at det ikke fremstår for tydeligt at disse har et samarbejde med det offentlige, hvis tiltaget skal have den ønskede effekt, og skabe positive rollemodeller.

I den tidligere regerings plan, er der også indlagt en mulighed for at de pårørende kan blive positive aktører i kampen mod radikaliserings. Således kan pårørende kontakte en hotline for råd og vejledning, og forældre kan modtage uddannelse og coaching. Dette tiltag forudsætter, at de pårørende er opmærksomme på, at af deres pårørende er

i fare for radikalisering, hvilket er svært at vide. Det er dog en positiv ting, at det her forsøges at gøre især forældre kompetente i kampen mod radikalisering. Som det blev påvist med *M*, var det netop hans mor der sørgede for, at han i sidste ende droppede at drage i krig i Syrien. Dette kan tyde på at forældre har en rolle at spille angående antiradikalisering.

Alternativet forholder sig meget bevidst til det faktum, at de unge der er i fare for radikalisering, ofte nærer mistillid til staten. Derfor er det også vigtigt for Alternativet, at de personer der skal være rollemodeller for de unge, og påvirke dem i en positiv retning, skal adskilles fra staten. Dette vil give tillidspersonerne for de unge i fare for radikalisering, nemmere mulighed for at nå ind til de unge, da de ikke sættes i forbindelse med staten. Man kan dog stille spørgsmålstegn ved, om lokale ressourcepersoner har kompetencerne og uddannelsen til at kunne modvirke radikalisering. Alternativet nævner selv boksetræneren eller skolelæreren som eksempler, og ingen af disse må formodes at have specialiseret viden indenfor emnet antiradikalisering.

Konklusion

Det kan ud fra opgavens inddragede teorier samt empiri konkluderes at radikaliseringsprocessen kan bestå af tre forskellige led, som i sidste ende spiller sammen og munder ud i radikalisering. Disse tre led der omtales, er Honneth's teori om anerkendelse, Roy's teori omkring et voksende had til Vesten samt Social Movement Theory, som forklarer hvordan processen føres ud i livet. *M* og de medvirkende i dokumentaren har alle oplevet en krænkelse af deres anerkendelsessfærer. Dette har skabt en identitetssplittelse og har samtidig skabt et had til den vestlige verden, som ikke har anerkendt dem. Disse individer er derfor åbne for en anden samfundsstruktur, hvilket gør det lettere at rekrutterer dem til det radikale miljø. Her er den master framing der er omkring muslimer i Vesten meget effektiv. Dette får det radikale miljø til at fremstå som et sted, hvor man kan finde et fællesskab, der anerkender ens frustrationer mod den vestlige verden.

Opgaven kan ikke konkludere hvorvidt dette er den eneste måde hvorpå unge kan blive radikaliserede. Dog kan den, ud fra en analyse af disse teorier i sammenhæng med *M* samt dokumentaren, udlede at disse tre teorier kan forklare den komplekse radikaliseringsproces, som kan starte helt fra barnsben.

SR-regeringens antiradikaliseringssplan har stort fokus på bekæmpelse af radikalisering af unge, som allerede er i miljøet. Hvorimod Alternatives tiltag har sit fokus på forebyggelse af radikalisering. Dette gør det automatisk svært at konkludere hvilket forslag der er bedst i forhold til bekæmpelse af radikalisering.

Overordnet set er den tidligere regerings plan meget splittet. Den behandler problemer som tilgængelighed, manglende identitet og anerkendelse hos unge, og forsøger at gøre det offentlige mere kompetent i bekæmpelsen af radikalisering. Det fremstår dog, som om at denne plan ikke er lavet med særlig stor forståelse for de unge, der er i fare for at blive radikaliseret. Alternativets tiltag har tilsyneladende forståelse for individer, primært med anden etnisk baggrund, som er i fare for at ende i miljøet. De fleste af Alternativets punkter er dog vagt formuleret, da det er svært at se hvem og hvad der helt konkret skal gøres.

Det kan konkluderes at disse to antiradikaliseringssplaner supplerer hinanden ved at dække både bekæmpelse samt forebyggelse, hvorimod de hver for sig står svagere.

Perspektivering

Når man ser på radikalisering, kunne man også se på problemet geografisk og dermed inddrage kurset Planlægning, Rum og Ressourcer. På denne måde kunne man kigge på byens rum i form af ghettodannelser, som kan være en medvirkende faktor til radikalisering samt en tendens der skader integrationen. Man kunne her gøre brug af observationsstudier i de udvalgte institutioner, eksempelvis området omkring Gellerupparken i Aarhus (Hansen, 2010). Formålet med dette vil være at kigge på hvilke befolkningsgrupper der befinder sig i disse områder, samt undersøge de relationer der er til de forskellige institutioner i området, eksempelvis Grimhøjmoskeen og den dertilhørende koranskole. Herudover kunne man indsamle kvalitative interviews med beboere i området, for at undersøge hvorvidt de har et forhold til resten af de geografiske placering udenfor Gellerupparken. Samtidig kunne man foretage et interview med et byrådsmedlem for at få et indblik i, hvilke løsninger der kan være med til at ændre det eksisterende byrum i Gellerup, med det formål, at forbedre integrationen og dermed også radikaliseringsprocesser der kan forekomme i eksempelvis Grimhøjmoskeen (Ritto, 2013). Opgaven ville derfor have til formål at undersøge, hvorvidt byrum er en medvirkende faktor for radikaliseringsprocesser i ghettoområder. Med inddragelse af Charlotte Hamburgers teori omkring integration,

assimilation og segregation, ville det være en mulighed at analysere samfundets evne til at integrerer indvandrere samt andre individer, som ikke føler sig inkluderet i samfundet og sørge for at der sker en forbedring af integrationen (Hamburger, 1990). Både *M* og de medvirkende i dokumentaren *Jihad: A Story of the Others* fremhæver at de føler sig svigtet af samfundet, hvilket også kan have noget at gøre med hvilke områder af samfundet de er vokset op i, samt hvordan samfundets integrationspolitik fungerer. Opgaven kunne samtidig undersøge hvor stor en rolle den politiske diskurs omkring “dem og os” er medvirkende til at skabe en større segregation i samfundet, samtidig med at det skaber et større had til den vestlige verden, hvilket kan gøre det nemmere for medlemmer af det radikale miljø, at rekruttere unge muslimer. Eksempelvis kunne man kigge på hvordan en lov som smykkebogen påvirker det syn der er på indvandrere og flygtninge i det danske samfund, som fremmer segregation og dermed bibeholder den herskende politiske diskurs omkring “dem og os”.

Litteraturliste

Andersen, Heine (2013). *Jürgen Habermas og Axel Honneth* i: Heine Andersen og Lars Bo Kaspersen. *Klassisk og moderne samfundsteori*. 5. Udgave. København: Hans Reitzels Forlag.

Brix, Knud og Hans Redder (2015). *Enighed om ny anti-ekstremisme-plan: Millioner til forebyggelse*. Udgivet af : TV2 d. 27/01/15. Link: <http://nyheder.tv2.dk/2015-01-27-enighed-om-ny-anti-ekstremisme-plan-millioner-til-forebyggelse>. Sidst besøgt d. 23/05/16.

Certa & Trygfonden (2016). *Modstandskraft mod radikalisering og voldelig ekstremisme*.

DR (2015). *FAKTA: Så meget koster krigen Danmark*. Udgivet af: DR d. 30/03/15. Link: <http://www.dr.dk/nyheder/indland/fakta-saa-meget-koster-krigene-danmark>. Sidst besøgt d. 08/05/16.

Hamburger, Charlotte (1990). *Assimilation som et grundtræk i dansk indvandrerpolitik*. i: *Politica (bind 22) Danmark og indvandrerne*.

Hansen, Knud Erik (2010). *Ghettoer - Hvad er problemet? Få unges ballade ødelægger meget for de mange i ellers fredelige 'ghettoer'*. Udgivet af: Politiken d. 6/11/10. Link: <http://politiken.dk/debat/kroniken/ECE1052503/ghettoer--hvad-er-problemet/>. Sidst besøgt d. 17/05/16.

Heywood, Andrew (2013). *Politics*: Palgrave Macmillan.

Honneth, Axel (2006). *Kamp om anerkendelse*. København: Hans Reitzels Forlag.

Information (2016). *Terrorangrebet i Paris 7. januar 2015*. Udgivet d. 07/01/16. Link: <https://www.information.dk/telegram/2016/01/terrorangrebet-paris-7-januar-2015>. Sidst besøgt d. 23/05/16.

Job i Staten (2015). *Outreach-medarbejdere til Politiets Efterretningstjeneste*. Udgivet d. 12/08/15. Link: <http://www.job-i-staten.dk/resultat/outreach-medarbejdere-til-politiets-efterretningstjeneste-lja-16647119.aspx?list=SearchResultsJobsIds&viewedfrom=7&jobId=LJA-16647119>. Sidst besøgt d. 15/05/16.

Justitsministeriet (2015). *Fakta om udmøntning af satspuljeaftale den 27. januar 2015*. Link: <http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/Fakta%20om%20satspuljeaftale.pdf>. Sidst besøgt d. 08/05/16. (Bilag 4)

Kaae, Martin (2015). *Imamer ud af antiradikaliseringsplan*. Udgivet af: Jyllands-Posten d. 21/01/15. Link: <http://jyllands-posten.dk/politik/ECE7375039/Imamer-ud-af-antiradikaliseringsplan/>. Sidst besøgt d. 19/05/16.

Khan, Deeyah (2015). *Jihad: A Story of the Others*. Storbritannien: Fuuse Films.

Kvale, Steinar og Svend Brinkmann (2015). *Interview - Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. udgave. København: Hans Reitzels Forlag.

Morris, Loveday (2010). *The Anatomy of a Suicide Bomber*. Udgivet i: The National. Link: <http://www.thenational.ae/news/the-anatomy-of-a-suicide-bomber?pageCount=0>. Sidst besøgt d. 08/05/16.

Olesen, Thomas (2009). *Social Movement Theory and Radical Islamic Activism i: Farhad Khosrokhavar og Thomas Olesen. ISLAMISM AS SOCIAL MOVEMENT*. Aarhus University: Centre for Studies in Islamism and Radicalisation (CIR).

Poulsen, Birgitte (2016). *Kapitel 5: Semistrukturerede interviews i: Catharina Juul Kristensen og M. Azhar Hussain. Metoderne i samfundsvidenskaberne*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Ritto, Dan (2013). *Ghetto-bøller og islamiske modstandere af integration skal ikke have lov til at styre*. Udgivet af: Den Korte Avis d. 19/12/13. Link:

<http://denkorteavis.dk/2013/ghetto-boller-og-islamiske-modstandere-af-integration-skal-ikke-have-lov-til-at-styre/>. Sidst besøgt d. 09/05/16.

Roy, Olivier (2015). *International Terrorism: How can prevention and repression keep pace?* San Domenico: Bundeskriminalamt.

Roy, Oliver (2007). *Islamic Terrorist Radicalisation in Europe* i: Samir Amghar, Amel Boubekeur og Michael Emerson. *European Islam - Challenges for Society and Public Policy*. Bruxelles: Center for European Studies.

Schmidt, Viven (2010). *Democracy and Legitimacy in the European Union*. Freie Universität: Berlin.

Social- og Indenrigsministeriet (2015). *Bekendtgørelse af lov om social service*. Offentliggjort d. 25/11/15. Link: <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=175036>. Sidst besøgt d. 15/05/16.

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (2015). *Vejledning til ansøgning om støtte til mobilisering af civilsamfundet til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme § 15.77.10.10*. Link: <http://uibm.dk/filer/puljer/mobilisering-af-civilsamfundet-vejledning.pdf>. Sidst besøgt d. 15/05/16.

Triantafyllou, Peter (2016). *Analyse af dokumenter og dokumentation* i: Catharina Juul Kristensen og M. Azhar Hussain. *Metoderne i samfundsvidenskaberne*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (2015a) *Mentor- og forældrecoachuddannelser for at forebygge ekstremisme og radikaliserings*. Sidst opdateret d. 20/11/15. Link: <http://uibm.dk/puljer/fordelte-puljer/mentor-og-foraeldrecoachuddannelser-for-at-forebygge-ekstremisme-og-radikaliserings>. Sidst besøgt d. 12/05/16.

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (2015b). *Forebyggelse af radikalisering gennem etablering af national hotline*. Sidst opdateret d. 02/11/15.

Link: <http://uibm.dk/puljer/fordelte-puljer/forebyggelse-af-radikalisering-gennem-etablering-af-national-hotline>. Sidst besøgt d. 15/05/16.

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (2015c). *Lov om ændring af lov om social service*. Offentliggjort d. 16/12/15. Link:

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=176322>. Sidst besøgt d. 15/05/16.

ud-Deen, Muhammad (2009). *Al-Awlaki may be Al Qaeda Recruiter*. Udgivet af: CBS NEWS d. 30/12/09. Link: <http://www.cbsnews.com/news/al-awlaki-may-be-al-qaeda-recruiter/>. Sidst besøgt d. 09/05/16.